
I&A-visie Midden-Groningen 2020 - 2023

Inhoudsopgave

Inhoud

Hoofdstuk 1. Inleiding	4
1.1. Aanleiding	4
1.2. Doelstelling en scope	4
Doelstelling	4
Scope	4
1.3. Gehanteerde aanpak	4
1.4. Kanttekening ambities versus kosten en vertaling naar de projectportfolio	5
Hoofdstuk 2 De I&A-visie Midden-Groningen	6
2.1. Wat voor gemeente willen we zijn in 2022	6
Visie	6
Missie	6
Organisatieontwikkeling	6
Hoofdstuk 3 Uitwerking I&A-visie langs 6 sporen	7
3.1 Spoor 1 Goede, betrouwbare en moderne dienstverlening	8
3.1.1 Doorontwikkeling dienstverleningsconcept en digitale dienstverlening	8
3.1.2 Klantbeeld en zaakgericht werken	10
3.1.3 Burger- en overheidsparticipatie	11
3.2 Spoor 2 Regievoering en ketensamenwerking	12
3.2.1 Samenwerking in de keten	12
3.3 Spoor 3 De datagedreven gemeente	16
3.3.1 Data op orde	16
3.3.2 Data-analyse en datascience: monitoren en voorspellen	16
3.3.3 Ontsluiten open data	17
3.3.4 Smart City	18
3.3.5 Geografische kaarten als visitekaartje van de gemeente	18
3.4 Spoor 4 Doorontwikkeling bedrijfsvoering	19
3.4.1 Digitaal (samen-)werken, papierarm, intern en extern	19
3.5 Spoor 5 De basis op orde	20
3.5.1 Werken onder architectuur, applicatierationalisatie en applicatiegebruik	20
3.5.2 Informatie voldoende beveiligd en privacy geborgd	21
3.5.3 Digitale duurzaamheid	23
3.5.4 Het in control brengen of professionaliseren van het I&A-proces (de ICT-volwassenheid)	24
3.5.5 Inkoop en Aanbesteding van ICT	25
3.6 Spoor 6 Doorontwikkeling van de I&A-functie	26
3.6.1 Doorontwikkeling van de i-functie van een gemeente	26
3.6.2 Cloudstrategie en automatiseringsplan	27
3.7 Overige onderwerpen	28
3.7.1 Nationaal Programma Groningen	28

3.7.2 Programma gevolgen gaswinning	28
3.7.3 Energietransitie en duurzaamheidsmaatregelen	29
Hoofdstuk 4 De belangrijkste wetgeving voor lokale overheden	30
4.1 Omgevingswet.....	30
4.2 Voorbereiding Wet open overheid (Woo).....	30
4.3 Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)	30
4.4 Wet Digitale Overheid (WDO)	30
4.5 Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer	31
4.6 Uitvoeringswet EU-verordening elektronische identiteiten en vertrouwensdiensten	31
4.7 Archiefwet	31

Bijlage 1 Praatplaat I&A-visie 2020-2023

Bijlage 2 Projectenportfolio 2020-2021

Hoofdstuk 1. Inleiding

1.1. Aanleiding

In aanloop naar de herindeling van Midden-Groningen is prioriteit gegeven aan de overgang van de oude naar de nieuwe ICT-omgeving en de harmonisatie van applicaties. Deze overgang is goed verlopen.

In 2016 is een I&A-visie opgesteld vooruitlopend op de nieuwe gemeente voor de periode 2016-2019. Deze is in de eerste periode van de nieuwe gemeente toegepast op lopende en nieuwe ontwikkelingen.

In de I&A-visie van 2016 waren de volgende hoofdonderwerpen opgenomen:

- Verandering is een continue factor voor de gemeente, daarom is maximale flexibiliteit noodzakelijk
- Doorontwikkeling (digitale-) dienstverlening
- Plaats- en tijdonafhankelijk werken
- Digitaal samenwerken, papierarm, intern en extern
- Gebruik van basis- en kerngegevens
- Managementinformatie en datagebruik
- Informatie voldoende beveiligd.

Een deel van de onderwerpen is sindsdien opgepakt, zoals plaats- en tijdonafhankelijk werken, onderdelen van de digitale dienstverlening, digitaal werken en informatiebeveiliging. Alle onderwerpen uit de oude visie blijven in meer of mindere mate aandacht vragen en krijgen dan ook een plek in de nieuwe visie.

Met het aflopen van de periode van de vorige I&A-visie is het tijd een nieuwe I&A-visie op te stellen. Verder is in het rekenkameronderzoek ICT van 2017 aangegeven dat de nieuwe gemeente na de herindeling een ICT-visie zou moeten opstellen. Dat is onlangs bevestigd bij een vervolg rekenkameronderzoek ICT.

Midden-Groningen is bezig met organisatieontwikkeling, de basis op orde te brengen, dienstverlening door te ontwikkelen en heeft verschillende programma's in het leven geroepen. Daarnaast moet de gemeente zich continu aanpassen aan haar omgeving. Er staan nieuwe wettelijke verplichtingen voor de deur met de nodige impact op de inrichting en het gebruik van de informatievoorziening, zoals de Wet Open Overheid en de Omgevingswet, en het Nationaal Programma Regionale Energiestrategie (RES). De lat binnen de informatiesamenleving ligt hoog. Inwoners en bedrijven stellen hoge eisen aan dienstverlening, omdat ze dit vergelijken met de dienstverlening van commerciële dienstverleners. Al deze ontwikkelingen vragen om een nieuwe I&A-visie en -strategie, richtinggevend en kaderstellend voor de komende drie tot vier jaar.

1.2 Doelstelling en scope

Doelstelling

De nieuwe I&A-visie beschrijft hoe de informatievoorziening en ICT bijdragen aan de realisatie van de gemeentelijke doelstellingen. De visie geeft een lange termijnvisie op de ontwikkeling van de informatievoorziening van de gemeente, vormgegeven vanuit de visie en ambities van de gemeente Midden-Groningen (gewenste situatie) en het uitvoeren van wettelijke taken (wat moet).

Het doel van deze visie is het formuleren en inzichtelijk maken van kaders en kwaliteitseisen voor de informatievoorziening en ICT. Daarbij schetsen we de koers voor de komende drie tot vier jaar.

Dit vormt een kompas voor de doorontwikkeling van de informatievoorziening. Ook bieden we hiermee een afwegingskader bij de beoordeling van toekomstige investeringen, projecten en (beheer)activiteiten. Het accent ligt daarbij op de informatiekant en minder op de harde automatiseringskant. Bij de uitwerking van de visie in deelplannen wordt daarom nog een automatiseringsplan opgesteld, zodat ook voor dat terrein de koers voor de komende jaren duidelijk wordt.

Scope

De I&A-visie staat niet op zichzelf, maar kent veel raakvlakken met de gemeentelijke dienstverlening en bedrijfsvoering. Die zijn medebepalend voor de inrichting van de informatievoorziening. De focus van dit beleidsplan ligt met name op de toegevoegde waarde van informatievoorziening vanuit strategisch en tactisch oogpunt. Vanwege het dynamische karakter vertalen we dit meerjarenbeleidsplan in jaarplannen. De benodigde acties die voortvloeien uit de visie worden nader uitgewerkt in een aparte projectenportfolio per jaar.

1.3 Gehanteerde aanpak

De nieuwe I&A-visie is ontwikkeld in de periode mei-december 2019. Er is voor gekozen als framework voor de I&A-visie gebruik te maken van een voorbeeld I&A-beleidsplan dat door een adviesbureau al een aantal jaar aan gemeenten beschikbaar wordt gesteld en jaarlijks wordt geupdate met nieuwe ontwikkelingen. Daarnaast is gebruik gemaakt van bestaande (visie)documenten van andere domeinen zoals organisatieontwikkeling en dienstverlening, en input van programma Omgevingswet.

De hoofdlijnen van dat framework zijn in juli gepresenteerd aan het directieteam. Daarbij is benoemd dat de visie wordt uitgewerkt langs 6 sporen:

- **Spoor 1. Doorontwikkeling dienstverleningsconcept:** Eén van de belangrijkste taken van de gemeente is het leveren van diensten en producten aan haar inwoners
- **Spoor 2. Regievoering en ketensamenwerking:** Gemeenten werken steeds meer samen in ketens en samenwerkingsverbanden. Het gaat over de regievoering op alle betrokken ketenpartners.
- **Spoor 3. De datagedreven gemeente:** Dit spoor gaat over de gegevens die de gemeente creëert, gebruikt en over de toepassingen waarvoor die gegevens gebruikt kunnen worden.
- **Spoor 4. Doorontwikkeling bedrijfsvoering:** Spoor 4 behandelt de gewenste bedrijfsvoering van de flexibele en innovatieve gemeente. Digitalisering staat daarbij centraal.
- **Spoor 5. De basis op orde:** Een aantal basisvoorwaarden, zoals informatieveiligheid, privacy, het werken onder architectuur, en het incontrol zijn van de I&A-processen worden besproken in spoor 5.
- **Spoor 6. Doorontwikkeling van de informatiefunctie:** Welk effect hebben de ontwikkelingen van de sporen 1 t/m 5 op de de inrichting en functies van ICT en informatievoorziening.

In de periode augustus 2019-oktober/november 2019 zijn de sporen op hoofdlijnen met een groot aantal betrokkenen gedeeld:

- De portefeuillehouder I&A
- De teams van I&O en A
- De groep van teamleiders
- De griffie
- De meeste teams, vertegenwoordigd door enkele medewerkers
- De programmamanagers van programma's met een raakvlak met I&A: dienstverlening, organisatieontwikkeling, omgevingswet, NPG, gevolgen gaswinning.

De deelonderwerpen per spoor zijn besproken met de teams en programmamanagers en daarna meer in detail uitgewerkt.

Daarbij worden per deelonderwerp de volgende zaken beschreven:

- Een toelichting op het onderwerp
- De uitgangssituatie van Midden-Groningen
- Richtlijnen en ambities voor dit onderwerp binnen het informatiebeleid

Om de veelheid van onderwerpen binnen de 6 sporen in samenhang te zien met de ambities van de gemeente, gemeentelijke opgaven, programma's van het rijk en wetgeving hebben we een praatplaat of infographic opgesteld (bijlage 1).

1.4 Kanttekening ambities versus kosten en vertaling naar de projectportfolio

Deze visie omvat een groot aantal onderwerpen met per onderwerp de nodige ambities. Als op elk van die onderwerpen de ambitie uitgewerkt wordt in concrete uitvoeringsprojecten met bijbehorende middelen kunnen de financiële consequenties aanzienlijk zijn. De financiële situatie en de beschikbare personeelscapaciteit van onze gemeente maakt dat ambitieus zijn over de volle breedte van de onderwerpen niet mogelijk is.

Daarom zullen we prioriteiten moeten stellen daar waar er sprake is van middelen die onze budgettaire ruimte overschrijden. We doen dat door een projectportfolio op te stellen waarin per jaar de projecten geprioriteerd worden. Daarbij zijn de financiële haalbaarheid en capaciteitsbeslag randvoorwaardelijk. We kijken daarbij 2 jaar vooruit.

Voor de projectportfolio zie bijlage 2.

Hoofdstuk 2 De I&A-visie Midden-Groningen

2.1 Wat voor gemeente willen we zijn in 2022

Bij de totstandkoming van de gemeente Midden-Groningen zijn twee documenten onze leidraad:

- het Kompas
- het Dienstverleningsconcept

Vanuit het “Kompas “en het “Dienstverleningsconcept” komen de volgende visie en missie.

Visie

“We leveren excellente dienstverlening op menselijke maat. Onze dienstverlening sluit aan bij de leefwereld van de inwoners. Wij signaleren wat er gaande is in de samenleving en luisteren naar wat klanten zeggen. We bieden inwoners, bedrijven en organisaties waar nodig ondersteuning en geven hen ruimte om te handelen. We vragen klanten om feedback en leren daarvan”.

Missie

“Wij kiezen voor een mensgerichte dienstverlening en stellen de klant centraal. Wij zijn er immers ten dienste van inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. We zijn bereid met anderen mee te denken en om anderen met ons mee te laten denken over onze dienstverlening. Het ontwikkelen en verbeteren van de samenwerking wordt daarmee een gezamenlijk proces”.

De diverse opdrachten in het programma zijn op deze visie en missie gebaseerd en daarnaast zijn ook de in het Kompas verwoorde speerpunten van groot belang :

- een goed werkend proces meldingen openbare ruimte en terugkoppeling naar de melder;
- een goed werkend Contactplein: vaak het eerste contact met de gemeente;
- het voldoen aan de gestelde eisen voor digitale dienstverlening.

Organisatieontwikkeling

Het programma organisatieontwikkeling faciliteert de organisatie, de teams en professionals om zich te ontwikkelen tot de gewenste wendbare organisatie die vanuit het gedachtengoed van Kompas en de sturingsfilosofie de gemeentelijke opgaven kan oppakken en uitvoeren.

Projecten daarbinnen zijn:

- Basis op orde
- Mobiliteit
- Management Development
- Van adviseur naar businesspartner

Daarnaast hebben directie en teamleiders een stip op de horizon geschetst. De bedoeling van de praatplaat “Stip op de horizon” is dat we letterlijk en figuurlijk een gemeenschappelijk beeld hebben waar we vandaan komen, waar we naartoe willen en hoe we samen die ontwikkeling gaan doormaken. Dat geldt voor de gemeentelijke organisatie van Midden-Groningen als geheel maar ook voor de individuele teams.

Hoofdstuk 3 Uitwerking I&A-visie langs 6 sporen

Voor de uitwerking van de I&A-visie gaan we uit van de reeds genoemde 6 beleidssporen:

Spoor 1. Goede, betrouwbare en moderne dienstverlening

- Digitale dienstverlening heeft de voorkeur en wordt vertaald in PIP (Persoonlijke internet pagina), digitale formulieren, apps, zelfbediening/zelfservice, peilen klantbehoefte, landelijke portalen (mijnoverheid.nl), hulp voor digibeten, een nieuwe website en de inzet van social media.
- We leggen een gedetailleerd klantbeeld per domein vast. We werken zaakgericht op een hybride manier: in het zaakstelsel en in vakapplicaties.
- Burger- overheidsparticipatie: we doen 1 of 2 E-democratie pilots per jaar.

Spoor 2. Regievoering en ketensamenwerking

- Er worden afspraken gemaakt met ketenpartners ODG en Kwartier over informatievoorziening, automatisering, informatiebeveiliging, privacy.
- Voor de sociale teams wordt een nieuw regiesysteem ingevoerd met als concept: Één plan - één gezin - één regisseur.
- Voor de invoering van de Omgevingswet sluiten we aan op het Digitaal stelsel Omgevingswet (DSO).

Spoor 3. De datagedreven gemeente

- Om onze data op orde te krijgen en te houden, ontwikkelen we gegevensmanagement en zetten een gegevensmanager in.
- We zetten data-analyse en de functie data-analist in om onze data naar (stuur-)informatie te tillen.
- We ontwikkelen Open data en implementeren de Wet Open Overheid.
- Smart City en sensoren worden bij ruimtelijke projecten vooralsnog beperkt ingezet.
- Data van Geo-informatie en GIS worden ingezet bij beleid en dienstverlening.

Spoor 4. Doorontwikkeling bedrijfsvoering

- We werken 'Digitaal tenzij': papierarm, processen digitaal, procesoptimalisatie, aandacht voor de digivaardigheid van medewerkers en 'Activiteitgericht werken' in het nieuwe gemeentehuis.

Spoor 5. De basis op orde

- Architectuur, applicaties en cloud: We gebruiken de Gemeentelijke Model Architectuur (GEMMA) als referentie-architectuur. Als gevolg van de landelijke ontwikkeling Common Ground kijken we hoe deze inzetbaar voor ons kan worden. We zetten in op beter applicatiegebruik. We ontwikkelen een cloudstrategie.
- Informatiebeveiliging en privacy; we implementeren BIO (Baseline Informatiebeveiliging Overheid), herijken de functies Informatiebeveiliging en privacy, en concretiseren de AVG.
- Digitale duurzaamheid: we onderzoeken het e-depot met de Groninger Archieven.
- Control en professionaliseren I&A: processen, applicaties en data krijgen een eigenaar, de verbeterpunten uit de IT-audit (changemanagement, business continuïteit) worden opgepakt.
- Inkoop en Aanbesteding: we besteden grote systemen aan die op de aanbestedingskalender staan. We kopen mogelijk aan via een Softwarebroker.

Spoor 6. Doorontwikkeling van de I&A-functie

- Functiehuis, taken en rollen van de I&A-functie worden geanalyseerd en zonodig aangepast.
- Er wordt een apart automatiseringsplan opgesteld.

3.1 Spoor 1 | Goede, betrouwbare en moderne dienstverlening

3.1.1 Doorontwikkeling dienstverleningsconcept en digitale dienstverlening

Burgers willen hun productaanvragen regelen, op een voor hen prettig tijdstip. Daarbij willen zij duidelijkheid over wat wel en niet mogelijk is. Dit vereist slimmere formulieren, gekoppeld met backofficesystemen, die al direct gerichte antwoorden kunnen geven. Een huwelijksapp is een mooi voorbeeld: kies de datum, de trouwlocatie, de ambtenaar, en de zaalinrichting, en de burger krijgt direct antwoord of dit mogelijk is. Voor complexe producten (o.a. vergunningen) en dienstverlening waarbij persoonlijke afstemming nodig is ligt face-to-face contact meer voor de hand.

Uitgangssituatie Midden-Groningen

De doorontwikkeling van de dienstverlening is ondergebracht bij het programma Dienstverlening. In dit programma worden de volgende ambities genoemd:

- Grotere klantbetrokkenheid (zowel geredeneerd vanuit de klant als vanuit de organisatie); vergroten van het klantbewustzijn
- Efficiëntere en effectievere interne en externe dienstverlening; front- en backoffice kunnen klantvraag optimaal beantwoorden;
- Inwoners, bedrijven en organisaties staan centraal.

In het programma Dienstverlening is een project eDienstverlening. Dit project richt zich op een inventarisatie van lopende initiatieven op het gebied van e-dienstverlening, het doen van voorstellen voor verbetering en implementatie hiervan en op de implementatie van E-democratie. Daarbij worden ook de landelijke ontwikkelingen gevolgd zoals Agenda Digitale Overheid van het Rijk en de Digitale Agenda 2020 van de VNG.

Bij de overgang naar de nieuwe gemeente is op de website een aantal digitale formulieren beschikbaar gesteld.

Uit het Rekenkameronderzoek 'Dienstverlening beoordeeld' (2019), bleek ten aanzien van de beschikbaarheid van (voorgevulde) webformulieren dat de gemeente Midden-Groningen achterblijft. In 2019 zijn er twee nieuwe applicaties in gebruik genomen waarmee selfservice voor burgers mogelijk is. Inmiddels zijn als selfservice in gebruik genomen: verblijf- en adreswijzigingen en verzoeken om uittreksels. In de pijplijn zitten nog huwelijksapp, geboorte-aangifte, overlijden, rijbewijzen en reisdocumenten.

In het sociaal domein zijn goede stappen gezet:

- Bij de gemeentelijke kredietbank is een klantenportaal in gebruik genomen. De GKB-klant beschikt over een digitaal portaal (achter DigiD) voor realtime inzage, selfservice en communicatie met de GKB-medewerkers van de gemeente Midden-Groningen. Hiermee wordt de zelfredzaamheid en de selfservice van de GKB-klanten aanzienlijk vergroot.
- Bij de BWRI is de Webshop Meedoen fonds in gebruik genomen. Minima klanten kunnen met het jaarlijks toegekende budget diverse diensten/producten zoals lidmaatschap aan een vereniging, schoolkosten, lessen, culturele activiteiten binnen de webshop kopen. Hiermee wordt de zelfredzaamheid en de selfservice van de BWRI-klanten aanzienlijk vergroot.

Richtlijnen en ambities informatiebeleid

<p>Midden-Groningen zet in op de doorontwikkeling van PIP (Persoonlijke Internet Pagina), digitale formulieren en apps bij veelgevraagde producten</p>	<p>Digitale dienstverlening heeft onze voorkeur. We zetten dus stevig in op doorontwikkeling en promotie daarvan, ook intern. De nieuwe applicatie van burgerzaken biedt daarvoor goede mogelijkheden, en dat geldt ook voor systemen in bijvoorbeeld het sociaal domein.</p> <p>We houden daarbij ook ontwikkelingen in de samenleving in de gaten. Nieuwe kanalen kunnen bijvoorbeeld digitale formulieren vervangen als blijkt dat inwoners dat prettig vinden. Een voorbeeld is de Makkelijk Melden App.</p> <p>Website en Social Media worden gericht en doordacht doorontwikkeld op basis van een goede strategie.</p> <p>Dienstverlening op menselijke maat betekent ook dat de klant het kanaal kiest. Zo vertalen wij ieder mens telt en Groots in kleinschaligheid, twee denklijnen uit het Kompas. We gaan voor inclusie. Wie wel digitaal wil maar nog niet kan of durft krijgt hulp.</p> <p>De ontwikkeling van PIP, digitale formulieren en apps vindt plaats in nauwe samenwerking tussen dienstverlening, Informatisering, communicatie en het betreffende team. De ontwikkeling van PIP, digitale formulieren en apps wordt opgepakt in jaarplannen.</p>
<p>Midden-Groningen maakt zelfbediening (selfservice) door klant en medewerker mogelijk</p>	<p>Inwoners en bedrijven kunnen zelf hun gegevens inzien, bijhouden en aanpassen (regie over eigen gegevens) in de selfservice-applicatie.</p>
<p>Regelmatig peilen van klantbehoefte voor een verbetering van de digitale dienstverlening</p>	<p>Door de klanttevredenheid van verschillende klantreizen doorlopend te peilen verzamelen we input voor de verbeterplannen zodat de digitale dienstverlening op eigentijds niveau komt en blijft.</p>
<p>Midden-Groningen maakt optimaal gebruik van landelijke portalen en voorzieningen</p>	<p>Door waar mogelijk aan te sluiten op de landelijk voorzieningen (DigiD, eID, MijnOverheid.nl) voorkomen we lokaal maatwerk. We gaan na hoe we Mijnoverheid.nl kunnen inzetten in combinatie met 'De Persoonlijke Internet Pagina' van de gemeente, met name als berichtenbox.</p>
<p>Website en app(s) zijn toegankelijk en gebruiksvriendelijk</p>	<p>Onze webcontent, e-formulieren en apps worden ook toegankelijk voor mensen met een functiebeperking, in lijn met de Europese richtlijn Web Content Accessibility Guidelines (WCAG) 2.06.</p>
<p>Dienstverlening is proactief</p>	<p>We werken met 'voormeldingen'. Zodra informatie bekend is wordt de burger hierover geïnformeerd: naast de reeds jaren bekende melding dat het paspoort verlopen is krijgt de burger ook een melding bij belastingen. De interactieve voormelding bij belastingen biedt gemeenten de mogelijkheid om op een meer informele en efficiënte manier met de inwoner te communiceren over de juistheid/volledigheid van de gegevens van de woning.</p> <p>Digitale formulieren bevatten prefill (zijn voorgevuld met reeds bekende gegevens)</p> <p>We gaan na of dienstverlening meer gebiedsgericht is in te vullen: alleen bewoners binnen een wijk krijgen dan een bericht. Daarvoor wordt onze GISviewer toegepast.</p> <p>De website bevat een GIS-viewer met relevante en actuele informatie, die voor bewoners in een wijk van belang is. Informatie wordt op de website aangeboden aan burgers over 'wat speelt in de buurt', met name in relatie tot het kern- en buurtgericht werken: werkzaamheden, omleidingen, herinrichtingsplannen.</p>
<p>We oriënteren ons op nieuwe en innovatieve dienstverleningsontwikkelingen</p>	<p>We houden de nieuwe en landelijke ontwikkelingen bij, zoals de IRMA-app en de datakuis voor burgers, en kijken per jaar welke inpasbaar zijn in onze projectportfolio.</p>

3.1.2 Klantbeeld en zaakgericht werken

Om een inwoner en een bedrijf maximaal van dienst te zijn is een klantbeeld gewenst. Om dienstverlening te faciliteren, is het van belang om de status van een productaanvraag te kennen. Alle productaanvragen en alle contactmomenten vormen een klantbeeld. Dit beeld kan eventueel opgebouwd worden uit deelklantbeelden vanuit de verschillende vakdomeinen. Medewerkers en klant zien immers in één overzicht alle contactmomenten, inclusief documenten. Het is zelfs mogelijk om informatie over doorlooptijden in dit overzicht weer te geven. Toegang tot het klantbeeld moet altijd binnen grenzen.

Zaakgericht werken is een procesgeoriënteerde manier van werken. Over het algemeen wordt er van uitgegaan dat Zaakgericht werken samen gaat met digitaal werken en digitale bij de zaak horende informatie.

Naast de procesoriëntatie is zaakgericht werken altijd gericht op het realiseren en leveren van een resultaat. Dat resultaat wordt geleverd aan een klant of een dienstafnemer. Dat kan een burger of bedrijf zijn, maar ook een andere overheidsorganisatie (extern) of een interne dienstafnemer zoals een medewerker of een afdeling.

Zaakgericht werken gaat over het proces en het organiseren van de bijbehorende informatie.

Zaakgericht werken wordt al jaren toegepast in het zaakstelsel, maar ook binnen vakapplicaties. Hierbij is een sterke afhankelijkheid ontstaan van de koppelingen tussen geautomatiseerde systemen. De implementatie van zaakgericht werken in de midoffice is bij de meeste gemeenten de afgelopen jaren duur en tijdsintensief gebleken. Het is niet goed gelukt alle gewenste functionaliteit in het zaakstelsel te realiseren.

Landelijk wordt de trend gezien minder functionaliteit in het zaakstelsel op te nemen en meer in vakapplicaties omdat deze door de softwareleveranciers sneller en beter doorontwikkeld worden dan in een zaakstelsel over de volle breedte mogelijk is.

Uitgangssituatie Midden-Groningen

Onze gemeente werkt met het zaakstelsel Inproces. Als gevolg van het aflopen van het huidige contract is het zaakstelsel opnieuw aanbesteed. In het huidige zaakstelsel worden generieke zaaktypen afgehandeld en worden de specifieke zaaktypen afgehandeld zoals het besluitvormingsproces en de MOR-melding.

Daarnaast zijn er de nodige vakapplicaties waarin processen doorlopen worden en waarbij digitale dienstverlening aan burgers wordt geleverd: iBurgerzaken, GKB-portaal.

Doordat de gebruiksvriendelijkheid van Inproces te wensen over laat, mede als gevolg van teveel maatwerk in het systeem, wordt er niet optimaal met het zaakstelsel gewerkt: een deel van onze medewerkers vindt het systeem moeilijk en omslachtig of omzeilt het. Bij de aanbesteding van het nieuwe zaakstelsel wordt daarom een zwaarder gewicht gegeven aan de gebruiksvriendelijkheid van het systeem en daarna aan de introductie en implementatie.

Richtlijnen en ambities informatiebeleid

<p>We werken zaakgericht in het zaakstelsel of in een vakapplicatie (hybride model).</p>	<p>Per proces of zaaktype beoordelen we welke applicatie de beste oplossing biedt voor zaakgericht werken.</p> <p>Het zaakstelsel wordt gebruikt voor gemeentelijke producten waarvoor geen specifieke vakapplicatie is.</p> <p>Processen/producten die in ieder geval buiten het zaakstelsel behandeld worden zijn MOR (Melding Openbare ruimte) Burgerzaken, Belastingen, Werk Inkomen en Reïntegratie, WMO, GKB, regie sociale teams.</p> <p>Voor de MOR wordt door IBOR een nieuwe vakapplicatie aanbesteed en geïmplementeerd die integreert met het eigen beheersstelsel Obsurv.</p> <p>Als er geen gebruik wordt gemaakt van het zaakstelsel, maken we afspraken over geautomatiseerde archivering in het centrale zaakstelsel. Als de koppeling tussen het zaakstelsel en de vakapplicatie te duur is of technisch niet mogelijk, kan archivering ook in de vakapplicatie plaatsvinden. Daarbij worden de archiefvragen conform de archiefwet meegenomen.</p>
<p>We organiseren een gedetailleerd klantbeeld voor de klant en medewerker per domein.</p>	<p>Daar waar het ‘kan’ en ‘mag’ ontsluiten we per domein een integraal klantbeeld zodat medewerkers van elkaar weten ‘dat’ er iets speelt.</p> <p>We werken met een domeinspecifiek klantbeeld in een vakapplicatie en een globaal centraal klantbeeld in het zaakstelsel, waarbij uiteraard de AVG wordt toegepast.</p> <p>Het contactplein kan met maximaal 6 gedetailleerde klantbeelden werken.</p>
<p>Social media berichten</p>	<p>Midden-Groningen gebruikt software om de berichten uit de social media te kanaliseren. We gaan na of deze software met het nieuwe zaakstelsel kan worden gekoppeld zodat nieuwe media informatie voldoet aan vigerende wetgeving (Archiefwet, AVG).</p> <p>Whatsapp heeft naar gemeenten aangegeven dat Whatsapp vanaf 7 december 2019 niet meer ingezet kan worden als communicatie en dienstverleningsmiddel. We gaan na of hiervoor een alternatieve oplossing ingezet kan worden.</p> <p>De juridische consequenties van het toepassen van social media worden in beeld gebracht.</p>
<p>Emails in zaakstelsel opslaan</p>	<p>Om ervoor te zorgen dat zaakdossiers compleet zijn, moeten ook voor het dossier relevante Emails bij de zaak worden opgeslagen. We gaan na hoe dit voor de gebruiker op zo handig mogelijke manier te realiseren valt.</p>
<p>De informatie in het zaakstelsel wordt zo vindbaar mogelijk gemaakt</p>	<p>Er wordt een externe zoekmachine ingezet, waarmee zaakinformatie (maar ook data op netwerkschijven, mailboxen en zonodig vakapplicaties) snel en gemakkelijk vindbaar is.</p>

3.1.3 Burger- en overheidsparticipatie

De maatschappij is ondernemend, sociaal bewogen en techniek gedreven. Binnen de samenleving van de gemeente starten er dagelijks initiatieven die bijdragen aan een betere samenleving. Ondersteuning vanuit de gemeente kan daarbij welkom zijn. Hoe sluit de gemeente zich aan bij deze initiatieven? Hoe kan de gemeente ideeën uit de samenleving een impuls geven? Hoe maken we optimaal gebruik van de (denk)kracht van de samenleving en de digitale wereld? Oftewel; hoe stimuleert de gemeente overheidsparticipatie zoveel mogelijk? Welke expertise is er nodig om deze nieuwe manier van werken te omarmen?

Uitgangssituatie Midden-Groningen

E-Democratie leeft al langer als wens bij het algemeen bestuur van de gemeente. Op 15 februari 2018 hebben alle fractievoorzitters zich uitgesproken voor deelname aan een landelijke proeftuin voor e-Democratie. Er is een samenwerking en samenwerkingsplatform met de gemeenten Groningen, Emmen, Enschede en Almelo.

Er is binnen programma dienstverlening een werkgroep e-Democratie die zich richt op de digitale interactie tussen bestuur en inwoners/organisaties binnen de gemeente Midden-Groningen via het digitale platform van Consul.

Consul bestaat uit een vijftal onderdelen, maar het is niet nodig (en mogelijk zelfs niet wenselijk) om alle vijf onderdelen van e-Democratie te gebruiken. Het gaat om de volgende onderdelen:

1. Debat: Bij dit onderdeel kunnen burgers debatteren en hun meningen met anderen delen en bespreken. De gemeente kan aan de hand hiervan zien wat er in de samenleving leeft.
2. Ideeën: Bij dit onderdeel kunnen burgers (in een collectief) ideeën indienen en reageren op ideeën van anderen. Ideeën hebben steun van anderen nodig om tot een stemronde te leiden. Als een idee veel stemmen (steunbetuigingen) krijgt, wordt het geaccepteerd en verder uitgewerkt door de gemeente.
3. Peilingen: Bij dit onderdeel wordt ieder voorstel dat een bepaald percentage steun krijgt geactiveerd en gaat tot stemming over. Het kan ook gebruikt worden als de gemeente een vraagstuk of besluit aan de inwoners wil voorleggen.
4. Plannen: Bij dit onderdeel kunnen burgers participeren in het opstellen en wijzigen van verordeningen, beleid en andere formele besluitvormingsprocessen. Burgers kunnen hier ook hun mening geven over gemeentelijk beleid en plannen in eerdere discussies.
5. Budget: Dit onderdeel helpt bij het geven van direct zeggenschap aan inwoners over de besteding van (gebieds)budgetten van de gemeente.

Het digitale platform Consul is eind 2018 technisch geïmplementeerd.

Sindsdien is de werkgroep e-Democratie bezig Consul inhoudelijk te implementeren. Deze werkgroep valt onder het project E-dienstverlening binnen programma dienstverlening. De werkzaamheden van deze werkgroep hebben vertraging opgelopen door onder andere het ontbreken van een projectleider en van een goed gedragen onderwerp dat kan worden ingezet in de proeftuin, en worden nu opnieuw opgepakt. De proeftuin loopt nog door in 2020.

Richtlijnen en ambities informatiebeleid

Midden-Groningen doet ervaring op met e-Democratie	Midden-Groningen gebruikt in 2020 het digitaal platform Consul als tool voor e-Darticipatie. In 2020 wordt de proeftuin geëvalueerd (en ook het tot nog toe gekozen platform Consul) en een plan voor 2021 opgesteld. Per jaar worden 1 of 2 pilots uitgevoerd waarin effectief wordt ingezet op één van de 5 functies van e-Democratie: debatteren, ideeën indienen, peilingen, plannen of budgetten. De pilots worden geëvalueerd.
---	---

3.2 Spoor 2 | Regievoering en ketensamenwerking

3.2.1 Samenwerking in de keten

Omdat de gemeente steeds meer met diverse partners samenwerkt wordt regievoering, ketensamenwerking en keteninformatisering steeds belangrijker. Het versterken van regie zorgt voor meer grip op individuele zaken en cases en ook op procesvoering, ketensamenwerking, informatievoorziening en de samenhang daartussen. Wanneer een taak overgaat naar een externe uitvoerder gaat ook de informatievoorziening over. Dit betekent dat het klantbeeld (deels) gefragmenteerd is.

Informatiesystemen moeten aan elkaar gekoppeld worden of er moeten afspraken gemaakt worden over het gebruik van elkaars informatiesystemen. Vaak blijft er bij uitbesteding van gemeentelijke taken behoefte aan stuurinformatie ten aanzien van het (geleverde) serviceniveau. Dit vraagt om duidelijke afspraken met ketenpartners.

Uitgangssituatie Midden-Groningen

Voorbeelden van ketensamenwerking zijn de administratieve processen in het sociaal domein met Kwartier en het RIGG, de Omgevingsdienst Groningen (ODG), de Veiligheidsregio.

Bij de ODG is sprake van een niet optimaal ingericht proces, waarbij VTH-gegevens en -documenten op 2 plekken worden bijgehouden.

Bij Kwartier kost het moeite sturing te krijgen op een goede gegevensvastlegging in het regiesysteem en op het toepassen van de AVG.

Richtlijnen en ambities informatiebeleid

<p>De informatievoorziening van Midden-Groningen is optimaal ingericht en geborgd om samen te werken in ketens met interne, externe partners.</p>	<p>Wanneer Midden-Groningen samenwerkingsafspraken met met ketenpartners maakt of aanpast bij het opstellen van de DVO's worden informatievoorziening en automatisering (incl. informatiebeveiliging en AVG) daarin altijd meegenomen. Daarbij worden ook verwerkersovereenkomsten opgesteld.</p> <p>De ODG is de belangrijkste ketenpartner bij de implementatie van de Omgevingswet en daarbinnen het DSO. Kwartier speelt een belangrijke rol bij de implementatie van het nieuwe regiesysteem. Voor de komende periode focussen we ons daarom op de ODG en Kwartier.</p>
--	--

Regie in het sociaal domein

Na de overheveling in 2015 van Rijks- en provincietaken in het sociaal domein naar gemeenten (transitie) is het nu zaak om de werkelijke verandering (transformatie) door te voeren met als doel om cliënten en gezinnen integraal te benaderen en daarnaast kosten voor zorg te beperken. Wat transformatie betreft spelen daarbij onder meer de thema's zelfredzaamheid/ondersteuning omgeving en eigen kracht een grote rol. Wil de gemeente uiteindelijk slagen kunnen maken en de uitvoering in het sociaal domein transformeren dan is naast focus op procesinrichting een informatievoorziening belangrijk (1 gezin - 1 plan - 1 regisseur).

Uitgangssituatie Midden-Groningen

De strategische visie op het sociaal domein is verwoord in "Sociale veerkracht in de praktijk".

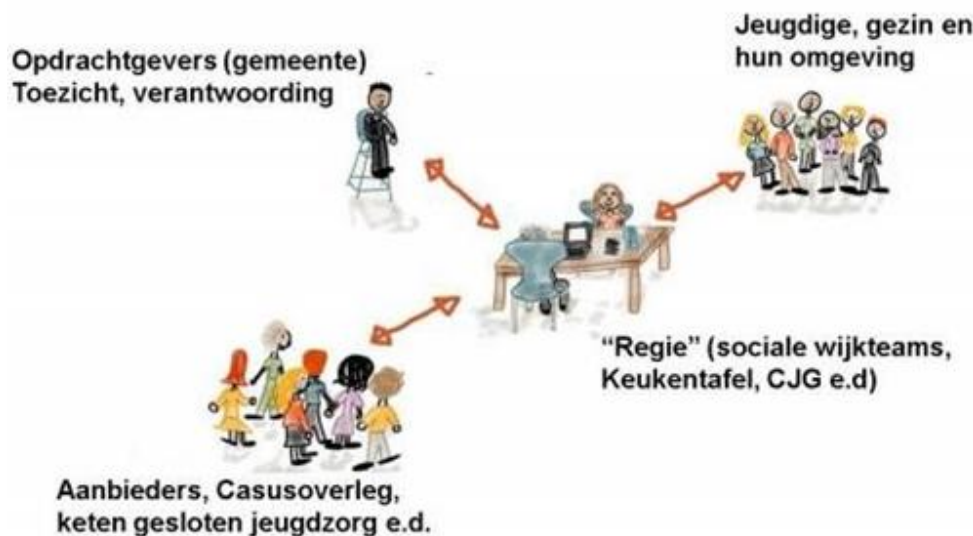
Na 3 jaar werken met sociale teams is de vraag gesteld of de beoogde doelen en veranderingen zijn gerealiseerd. Wat heeft het voor de inwoners opgeleverd? Wat mag of moet er anders? Om deze vragen te beantwoorden heeft onderzoeksbureau BMC een uitgebreide evaluatie uitgevoerd naar de werkzaamheden van de sociale teams waarbij inwoners, medewerkers van de teams, samenwerkingspartners en gemeente zijn betrokken.

Uit de evaluatie blijkt dat de basis op orde is. Sociale teams werken goed om de ondersteuning voor inwoners snel en goed te organiseren. Daarnaast zijn de cliënten tevreden, zijn er geen wachtlijsten bij de teams en opereren de teams ook echt als teams. De samenwerking tussen organisaties verloopt naar behoren.

Maar er zijn ook verbeterpunten. Een beter georganiseerde samenwerking tussen de teams en de wijken en buurten is daar een voorbeeld van. Een ander voorbeeld is dat inwoners in de toekomst voor alle levensdomeinen, ook voor werk en inkomen, bij de teams terecht kunnen. Om de verbeterpunten te realiseren zijn er aanpassingen nodig bij de sociale teams én bij de gemeente. Er is een plan van aanpak opgesteld om aan beide ontwikkeltrajecten aandacht te besteden.

Het regiesysteem van de sociale teams is in 2015 na de invoering van de decentralisaties in gebruik genomen. Als gevolg van het aflopen van de overeenkomst met de softwareleverancier wordt het regiesysteem aanbesteed en het nieuwe systeem in 2020 geïmplementeerd.

Het nieuwe regiesysteem moet de sociale teams in staat stellen om een optimale ondersteuning voor casemanager en inwoner te bieden bij het streven naar duurzame vergroting van de zelfredzaamheid, nu en in de toekomst. Een Regiesysteem dat past in de strategische visie Sociale veerkracht van de gemeente: toewerken naar minder zorg en ondersteuning en meer veerkracht in de samenleving.

Richtlijnen en ambities informatiebeleid

<p>Invoering van een nieuw regiesysteem dat optimale ondersteuning biedt voor casemanager en inwoner bij het streven naar duurzame vergroting van de zelfredzaamheid</p>	<p>We implementeren een regiesysteem waarmee optimale ondersteuning mogelijk is van: een professional (een casemanager maar ook een gedragsdeskundige en werkbegeleider) zodat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • deze op een overzichtelijke en gebruiksvriendelijke manier het werkproces kan uitvoeren (in samenspraak met de inwoner); • deze regie kan voeren op complexe, meervoudige problematiek en veiligheidsvraagstukken; • deze inzicht heeft in de voortgang en effecten van de ingezette ondersteuning en deze kan monitoren; <p>een inwoner zodat</p> <ul style="list-style-type: none"> • deze op een eenvoudige, gebruikersvriendelijke manier de relevante gegevens kan inzien en inzicht heeft in de voortgang; <p>en waarmee gegevens integraal worden verwerkt en ontsloten (één plan - één gezin - één regisseur). Uiteraard moet hierbij rekening gehouden worden met de AVG.</p>
--	---

Omgevingswet: één loket voor de burger voor de openbare ruimte

De Omgevingswet wordt ingevoerd op 1 januari 2021. In totaal gaan 26 wetten uit het ruimtelijke domein over in 1 nieuwe wet, de Omgevingswet. De Wet vraagt van gemeenten dat zij de fysieke leefomgeving op een integrale manier benaderen en heeft tot doel om het omgevingsrecht voor de samenleving inzichtelijker te maken en besluitvorming sneller en beter te laten verlopen. Met name de integrale benadering van de fysieke leefomgeving vraagt van medewerkers, bestuur en raad een andere werkwijze.

De wet staat in het teken van beleidsmatige samenhang in ruimtelijke dossiers, betere dienstverlening aan initiatiefnemers en snelle en eenvoudige procedures.

De invoering van de wet biedt veel ruimte voor maatwerk. Maatwerk dat nodig is om de invoering passend te maken binnen de eigen gemeente.

Een andere belangrijke opdracht aan gemeenten is dat initiatieven uit de samenleving een grotere rol gaan spelen bij te maken keuzes door de gemeente en dat de gemeente bij plannen en projecten de samenleving meer en vooral ook eerder betreft.

Door de toenemende integraliteit neemt de noodzaak van gegevensuitwisseling tussen de actoren toe. Daarom wordt door de landelijke overheid het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) geïmplementeerd. Het DSO ondersteunt de gegevensuitwisseling met ketenpartners, maar ook de processen voor planvorming, vergunningverlening, toezicht en handhaving bij de overheid. Door online inzicht te bieden, kunnen burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en overheden alle beschikbare informatie ophalen. Met één klik op de kaart is de juiste informatie over een bepaald gebied beschikbaar voor de gebruiker.

Uitgangssituatie Midden-Groningen

De gemeente Midden-Groningen heeft voor de implementatie van de Omgevingswet een programmteam ingericht. Er is bewust gekozen voor een programmatische aanpak omdat bij de invoering van de Wet de hele organisatie, directie, college en de raad betrokken zijn en het in de basis gaat om een complex veranderproces.

In het programma worden de volgende onderwerpen opgepakt:

- in de fase van de ambitiebepaling met het bestuur en de organisatie bespreken en vaststellen op welke wijze de Omgevingswet geïmplementeerd wordt en hoe gebruik gemaakt gaat worden van de “extra ruimte” die de gemeente krijgt;
- een Omgevingsvisie maken, waarin op hoofdlijnen de keuzes voor het hele gemeentelijke grondgebied worden vastgelegd in samenspraak met de samenleving;
- de overige kerninstrumenten uitwerken en vaststellen, waaronder het Omgevingsplan, de Omgevingsvergunning en eventueel en overige programma’s
- het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) implementeren en operationeel maken;
- de werkprocessen inrichten om het integraal werken optimaal te faciliteren;
- haar medewerkers en bestuurders ondersteunen bij het eigen maken van houding en gedrag om optimaal uitvoering te geven aan de Omgevingswet.

Onderwerpen die aan bod komen bij de aansluiting op de landelijke voorziening DSO zijn: keuze applicatie(s) binnen de applicatie-architectuur van de gemeente, datakwaliteit, zaakgericht werken, archivering, privacy en informatiebeveiliging, aansluiting op de systemen van de ODG.

Richtlijnen en ambities voor informatiebeleid

<p>Het Digitaal stelsel Omgevingswet (DSO) wordt in Midden-Groningen in 2020 geïmplementeerd zodanig dat aan de minimaal verplichte wettelijke eisen wordt voldaan</p>	<p>We zorgen dat de verplichte acties bij de invoering van het DSO worden uitgevoerd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De gemeente zorgt ervoor dat we volgens plan voor de wettelijke deadline (1-1-2021) op het DSO zijn aangesloten. Dat houdt in dat de juiste applicaties zijn aangeschaft en geïmplementeerd, of aangepast en we op de Landelijke Voorziening van het DSO zijn aangesloten. • Zorgen dat alle terzake relevante processen voldoen aan eisen van privacy & informatieveiligheid/informatiebeveiliging. • Omgevingswetproof maken van de archivering van relevante gegevens/informatie.
<p>De relevante systemen van Midden-Groningen en de ODG worden op elkaar aangesloten</p>	<p>Het nieuwe zaakstelsel van Midden-Groningen en het Leef OmgevingsSysteem (LOS) van de ODG worden op elkaar aangesloten.</p>
<p>Uitbouwen DSO en de benodigde informatievoorziening vanaf 2021</p>	<p>Voor 2021 wordt een plan gemaakt hoe de benodigde informatievoorziening en ICT vanaf dan verder wordt uitgebouwd gerelateerd aan onze gemeentelijke ambities en in afstemming met de landelijke planning.</p>

3.3 Spoor 3 | De datagedreven gemeente

3.3.1 Data op orde

De gemeente beschikt over grote hoeveelheden data. Dit reikt van goed gestructureerde data in de database van de financiële applicatie tot ongestructureerde data op netwerkschijven, in de vorm van honderdduizenden mappen en bestanden met daarin data opgeslagen. Gemeenten willen dienstverlening en bedrijfsvoering verbeteren door middel van datagedreven werken binnen diverse domeinen. Data gedreven werken is werken op basis van feiten uit de organisatie en de samenleving, die verzameld worden in de vorm van data, geanalyseerd worden naar informatie, samen met domeinkennis op de juiste manier geïnterpreteerd worden naar bruikbare inzichten, en om op basis van deze inzichten een zo geïnformeerd mogelijk besluit te nemen wat een hogere waarde geeft voor de samenleving. Voorwaarden hiervoor zijn:

- We weten welke data we in huis hebben.
- Alle data die we willen gebruiken is ook daadwerkelijk te gebruiken. Dat wil zeggen: o.a. schoon, toegankelijk, gestructureerd, juist en actueel.
- Alleen data uit gecontroleerde bronnen wordt gebruikt, handmatige invoer wordt zoveel mogelijk vermeden, want leidt tot vervuiling.

Uitgangssituatie Midden-Groningen

Bij het herindelingsproject bleek bij migraties en conversies dat de nodige data van onvoldoende kwaliteit zijn. Er zijn daarna verbetertrajecten in gang gezet, maar we hebben geen inzicht in het totaal daarvan. Team concerncontrol constateert bijvoorbeeld bij 2^e lijns controles dataproblemen, als gevolg waarvan onterecht van voorzieningen gebruik gemaakt wordt. Functioneel applicatiebeheerders zien dat de door hen beheerde informatiesystemen niet altijd optimaal gebruikt worden en dat de data niet van voldoende kwaliteit zijn. Ook is sprake van schaduwadministraties naast de formele informatiesystemen van de teams. Het eigenaarschap van data is niet belegd.

De functie gegevensmanager die wel in ons functiehuis is opgenomen is nog niet ingevuld. Er is het plan om deze functie binnen 2 jaar binnen de vaste formatie in te vullen.

Richtlijnen en ambities voor informatiebeleid

<p>De gemeente zet in op het taakveld gegevensmanagement</p>	<p>De functie gegevensmanager wordt binnen 2 jaar ingevuld.</p> <p>De gegevensmanager :</p> <ul style="list-style-type: none"> • Brengt in kaart welke data wij in huis hebben en wat waar staat (welke applicatie, welke database, in tern/externe, etc.). • Doet kwaliteitsmetingen in overleg met de teams. • Doet in overleg met de teams verbetervoorstellen zodat alle te gebruiken data schoon, toegankelijk (rekening houdend met autorisaties), juist en actueel is. • Medewerkers worden actief betrokken en er wordt aandacht besteed aan bewustwording rondom het goed omgaan met data.
---	---

3.3.2 Data-analyse en datascience: monitoren en voorspellen

Naast de inzet van reguliere statistiek maken steeds meer overheden en bedrijven gebruik van toepassingen op het gebied van datascience. Datascience is het analyseren van grote hoeveelheden, ongelijksoortige en snel veranderende gegevens, patronen daarbinnen herkennen en betekenis geven in de context, vertalen naar hypothesen, algoritmen maken, het maken van visualisaties en vervolgens daarop sturen. Mensen, apparaten en slimme sensoren generen een ongelooflijke hoeveelheid ongestructureerde data. Variërend van data over de afname van producten en diensten, meldingen openbare ruimte, sentimenten bij inwoners, tot vervoersstromen, weersgesteldheid en bodem samenstelling. Door de komst van BigData is het mogelijk real time een veelvoud aan data te analyseren. Bij de toepassing hiervan moet zeer zorgvuldig met de privacy worden omgegaan.

Uitgangssituatie Midden-Groningen

Het taakveld data-analyse wordt op dit moment als gevolg van ziekte ad hoc ingevuld, met name om data voor sturing op het sociaal domein aan te leveren. Ook de GIS-specialist van de gemeente vervult een rol op dit gebied door data-analyses met GIS-tools te maken.

De vraag naar gedegen data-analyses en statistische informatie neemt toe. De hoeveelheid beschikbare gegevens in Midden-Groningen is groot, maar we zijn nog niet in staat daar op een breed terrein goede informatievoorziening uit te leveren.

In de door het management geformuleerde Stip op de horizon is de behoefte aan monitoring aangegeven. We werken sinds 2019 met kwartaalrapportages, waarin data-analyses nog géén prominente rol vervullen. We nemen deel aan een regionaal initiatief GKG (Gegevens Knooppunt Groningen). GKG wil met beschikbare gegevens van deelnemers en op basis van andere databronnen antwoord geven op vragen (van burgers, bedrijven en overheden) die voortkomen uit maatschappelijke thema's zoals klimaatadaptatie, gaswinning, leefbaarheid.

Richtlijnen en ambities informatiebeleid

Structureel inzetten op data-analyse	De functie data-analist wordt weer structureel ingevuld. Er wordt een hybride 'datateam' gevormd waarin samen met de teams data-analyses worden verricht. Het datateam bestaat minimaal uit de gegevensmanager, de data-analist en de GIS-specialist.
De gewenste stuurinformatie is bekend	Managementinformatie wordt ingezet als hulpmiddel ter verbetering van dienstverlening en bedrijfsvoering.
Ontwikkelinformatie is centraal beschikbaar	Voor ontwikkelopgaven zijn kwantitatieve en soms kwalitatieve gegevens nodig. Deze worden vanuit interne en externe bronnen beschikbaar gesteld en als het nodig is, verzameld en centraal ontsloten.
Data-analyse vindt structureel plaats	Data-analyse is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de teams en informatievoorziening.
Gegevensknooppunt Groningen (GKG)	Per jaar nemen we deel aan een GKG-project en trekken een kenniskring.

3.3.3 Ontsluiten open data

Door de nieuwe Wet Open Overheid is toegang tot publieke informatie een recht van burgers. Gemeenten zijn binnenkort verplicht om uit eigen beweging bepaalde categorieën informatie openbaar te maken (actieve openbaarmaking). De huidige Wet hergebruik van overheidsinformatie en Wet openbaarheid van bestuur verplicht overheden hun informatie openbaar te maken aan degenen die er om verzoeken (passieve openbaarheid).

Het gaat hierbij om de volgende 11 categorieën:

- Wet- en regelgeving
- Organisatiegegevens
- Raadsstukken
- Bestuursstukken
- Stukken van adviescolleges
- Convenanten
- Jaarplannen en -verslagen
- Wob/Woo-verzoeken
- Onderzoeken

Informatie die niet openbaar is op grond van een specifieke wet is hiervan uitgesloten (bijv. informatie met persoonsgegevens).

Uitgangssituatie Midden-Groningen

Op het gebied van actieve openbaarmaking van Open Data zijn er in Midden-Groningen nog nauwelijks activiteiten ontplooid.

De open raadsinformatie is wel voorbereid, maar nog niet geïmplementeerd.

Richtlijnen en ambities informatiebeleid

Het project implementatie Wet Open Overheid wordt gestart	Het project implementatie Wet Open Overheid wordt vormgegeven in samenwerking tussen juridische zaken en informatievoorziening.
Laaghangend fruit open data	De gemeente beschikt over de nodige data die zonder grote inspanning als externe open data gepubliceerd kunnen worden. Deze worden in 'miniprojectjes' gerealiseerd.
Midden-Groningen sluit aan op het landelijk portaal voor open data	Midden-Groningen publiceert haar open data via het landelijke dataportaal van de overheid (https://data.overheid.nl/).

3.3.4 Smart City

Smart Cities maken gebruik van slimme ICT-oplossingen om de leefbaarheid van de stad te volgen en te verbeteren. Dankzij sensortechnologie is het mogelijk om metingen te doen van licht, geluid, geur, luchtkwaliteit en de hoeveelheid mensen op een bepaalde locatie of gebied. Dergelijke sensordata kan gebruikt worden bij beleidsvorming, preventie en uitvoering van gemeentelijke taken. Een aantal gemeenten in ons land is al bezig met smart city projecten.

Voorbeelden hiervan zijn:

- Langer zelfstandig wonen door het implementeren van een zorgnetwerk
- Energiebesparing realiseren door intelligente lantaarnpalen.
- Klimaatneutraliteit bereiken door toepassing van slimme duurzame energievoorzieningen op gebouwen.

Uitgangssituatie Midden-Groningen

De gemeente is nog niet actief bezig met het toepassen van smart city toepassingen en heeft daar geen plannen voor. Bij IBOR wordt de vulgraad van de containers bijgehouden d.m.v. sensoren.

De ruimtelijke teams en IBOR staan positief tegenover de inzet van Smart City. Wel is het idee hier nu nog niet zwaar op in te zetten, omdat er eerst nog het nodige met gebeuren om de basis op orde te krijgen. Voorgesteld wordt per project te kijken of de inzet van sensortechnologie er deel van kan uitmaken.

Richtlijnen en ambities informatiebeleid

Smart city en de inzet van sensoren	MIDDEN-GRONINGEN gaat na of bij de ruimtelijke projecten slimme sensoren kunnen worden ingezet, bijv. in samenhang met de energietransitie, maar zet hier nu nog niet zwaar op in.
--	--

3.3.5 Geografische kaarten als visitekaartje van de gemeente

Geografische informatie begint een steeds grotere plaats in te nemen in de informatievoorziening van gemeenten, zeker nu ook met de introductie van de Omgevingswet. Het streven is dat in 2024 relevante informatie over zowel wet- en regelgeving als over de fysieke omgevingskwaliteit, met één klik op de kaart beschikbaar en begrijpelijk te tonen. De omgevingswet geeft daarmee een sterke impuls aan het gebruik van Geo-informatie en -systemen.

Geografische kaarten, gemaakt via geografische informatiesystemen (GIS) zijn een visueel aantrekkelijk middel om prestaties van verschillende bestuurslagen of gemeentelijke organisaties te vergelijken. Door gemeentelijke prestaties te visualiseren kunnen nieuwe conclusies worden getrokken. Als prestaties tegen elkaar afgezet worden en gerelateerd worden aan de omvang van een probleem, kan een uitspraak gedaan worden of het gevoerde beleid werkt. Voorbeelden:

- Met GIS kan het beleid m.b.t. de decentralisaties per wijk/dorp vergeleken worden.
- Met GIS kan inzicht worden verkregen in het aantal MOR-meldingen per wijk/dorp.
- Met GIS kan eenvoudig inzicht gegeven worden in relevante informatie voor de burger/bedrijf vanuit zijn woonlocatie gezien: vergunningen, wegwerkzaamheden, bestemmingsplannen (www.ruimtelijkeplannen.nl), zorginstellingen (www.socialekaartnederland.nl), WOZ-waarden, demografische gegevens, etc.

Uitgangssituatie Midden-Groningen

De gemeente is al druk bezig met het toepassen van GIS-analyses. Dat betekent dat steeds meer taakvelden hun weg naar de GIS-specialist van de gemeente weten te vinden om geodata-analyses te laten maken:

- Vragen van gebiedsregisseurs waar speeltoestellen in de wijk geplaatst moeten worden.
- De MOR-melding dichtheid wordt op de kaart gepresenteerd.
- Bij het programma NPG is de kaartinformatie de basis voor de gevoerde discussies.
- Analyses voor het scholenprogramma, de woonvisie, de gladheidsbestrijding.

Richtlijnen en ambities informatiebeleid

GIS/data-analyse en beleid	Zorg dat aan het begin van nieuwe beleidsontwikkeling (zowel ruimtelijk als sociaal) daar waar van toepassing GIS/data analyse wordt ingezet (visualisatie van beleidseffecten en beleidsbepaling).
Vastlegging geogegevens	De gemeente koppelt daar waar technisch mogelijk een locatiecode aan administratieve gegevens uit o.a. het sociale domein, zorg, openbare ruimte (MOR) en algemene dienstverlening.
Geodatamagazijn	Onderzoek of er een geodatamagazijn gerealiseerd kan worden, waarin alle relevante geodata ontsloten kunnen worden, rekening houdend met de AVG.
Geo-informatie voor derden	De beschikbare informatie wordt toegankelijk gemaakt voor ketenpartners en/of derden die diensten verlenen (aannemers, ingenieursbureaus e.d.) en sluit daarmee ook aan op de omgevingswet.
Geo-informatie themagericht aanbieden	Geo-informatie wordt thema gericht aangeboden d.m.v. het een themaknop op de kaart.

3.4 Spoor 4 | Doorontwikkeling bedrijfsvoering

3.4.1 Digitaal (samen-)werken, papierarm, intern en extern

De samenleving digitaliseert in hoog tempo, mede door de introductie van mobiele devices. Ook plaats- en tijdonafhankelijk werken en e-dienstverlening vereisen dat steeds meer informatie digitaal beschikbaar is.

Veel gemeentelijke organisaties houden er een hybride situatie op na: veel gaat nog op papier, ook omdat de buitenwereld (burgers, bedrijven, maatschappelijke partners) nog papier blijft sturen, maar grote delen gaan ook al digitaal via e-formulieren, e-mail, pdf-bestanden, etc.

Uitgangssituatie Midden-Groningen

Midden-Groningen wordt stap voor stap elk jaar wat digitaler.

De gemeente heeft sinds begin 2018 een besluit digitale vervanging. Daarmee is het mogelijk op grote schaal de overstap naar digitaal werken mogelijk te maken.

De WMO-dossiers zijn inmiddels digitaal gemaakt. Er lopen digitaliseringstrajecten voor de BWRI-dossiers en de bodem- en milieudossiers.

De gemeente werkt met een sociaal intranet als kennissysteem. Dat intranet wordt ook ingezet als samenwerkingstool.

Bij de implementatie van een nieuw zaakstelsel wordt ingezet op een integrale zoekmachine waarmee informatie gemakkelijker en sneller toegankelijk is.

Met de opgestelde visie op de digitale werkplek en de daaruit voortvloeiende uitrol van mobiele devices kunnen alle medewerkers die dat voor hun werk nodig hebben gebruik maken van een mobiel apparaat, en daarmee plaats- en tijdonafhankelijk werken.

In 2018 is het Activiteitsgericht werken in de organisatie geïntroduceerd als voorbereiding voor het werken in het nieuwe gemeentehuis, waarvan digitaal werken een belangrijk bestanddeel uitmaakt.

De overgang naar een nieuwe Office-omgeving wordt voorbereid.

Richtlijnen en ambities informatiebeleid

Digitaal tenzij	We streven ernaar zoveel mogelijk processen digitaal te maken, zowel intern als extern: 'comply or explain'.
Overgang naar nieuwbouw in 2021	De overgang naar de nieuwbouw in 2021 maakt een reductie noodzakelijk van de analoge (team-)archieven. We gaan na of het mogelijk is d.m.v. compacte digitaliseringstrajecten reductie van teamarchieven mogelijk te maken.
Digivaardigheid van medewerkers verbeteren	Verbetering van de digivaardigheid van medewerkers krijgt een prominente plek in het concernbrede vorming en opleidingsplan.
Digitaliseringstrajecten	De lopende digitaliseringstrajecten van BWRI, milieu en bodem worden afgerond. GKB wordt ook gedigitaliseerd.
Procesoptimalisering	Bij digitalisering van de relevante werkprocessen worden deze zoveel mogelijk geoptimaliseerd, anders wordt een suboptimaal analog proces digitaal gemaakt.
Ketendigitalisering	We streven ernaar alle contacten met ketenpartners digitaal te laten lopen.
Effecten digitalisering op werk en functies	We hebben bij de teams structureel aandacht voor de effecten van digitalisering op werkinhoud en functie.
Vernieuwing Office	We gaan na of de nieuwe in 2020 te implementeren Office-omgeving mogelijkheden biedt de teamsamenwerking te verbeteren.

3.5 Spoor 5 | De basis op orde

3.5.1 Werken onder architectuur, applicatierationalisatie en applicatiegebruik

Binnen een gemeente is een groot aantal applicaties in gebruik. Jaarlijks gaat er veel van het ICT-budget op aan onderhoudskosten, licentiekosten, upgrades en aanpassingen aan pakketten. Integratie en sanering van applicaties is een continu proces. De standaarden vanuit de gemeentelijke referentie-architectuur (GEMMA) zijn daarbij leidend. Werken onder architectuur draagt bij aan uniformiteit, samenhang en bevordert een efficiënte en flexibele informatievoorziening.

Common Ground

Sinds kort is er het landelijk initiatief Common Ground. Doel hiervan is binnen een aantal jaren het gemeentelijk applicatielandschap grondig te hervormen. Binnen Common Ground worden applicaties nieuw ontwikkeld waarbij gegevens als het ware uit de applicatie gehaald worden en in een aparte omgeving worden bijgehouden. Een aantal gemeenten is hier al actief mee bezig. De VNG zegt er het volgende over: "Met Common Ground wordt een grote stap gezet in de richting van een open, transparante overheid waarbinnen met inachtneming van de privacy-regels gegevens sneller en veiliger kunnen worden uitgewisseld, intern zowel als extern."

Het doel is een ICT infrastructuur te realiseren die flexibel is, toekomstbestendig, minder afhankelijk van de vaste leveranciers en goedkoper. Hierbij is het de bedoeling weer meer controle te krijgen over onze data, zowel de overheid zelf als burgers en ondernemers.

Uitgangssituatie Midden-Groningen

Midden-Groningen heeft een integrale architectuurplaat die bij de herindeling is toegepast, waarin alle applicaties en koppelingen verwerkt zijn. Deze is niet actueel meer op het geheel, maar op een aantal domeinen is dat wel het geval. Dat betekent dat bij aanbestedingen de voor dat deel relevante architectuur-deelplaat wordt meegenomen. Bij de herindeling is ons applicatielandschap ook gesaneerd: onnodige of niet meer gebruikte software is verwijderd.

De softwarecatalogus van de VNG wordt gebruikt om het applicatielandschap in beeld te houden. Dat betekent dat wijzigingen in onze software worden verwerkt in de softwarecatalogus.

We zijn in 2019 gestart met het verkennen en uitproberen van een goede architectuur beschrijvingstool. We houden ons op de hoogte van de Common Ground ontwikkelingen en gaan na hoe het in onze plannen is op te nemen.

We constateren dat bij het in gebruik nemen van nieuwe applicaties na een (Europese) Aanbesteding teams veel tijd nodig hebben om de volledige functionaliteit van de applicatie goed te benutten. Daar kan wel enkele jaren overheen gaan.

Richtlijnen en ambities informatiebeleid

We werken onder architectuur met (open) standaarden	<p>We gebruiken de Gemeentelijke Model Architectuur (GEMMA) als referentie-architectuur. Daarnaast kiezen we voor vastgestelde standaarden van het Forum Standaardisatie en de VNG. Als gevolg van de verschuivingen in het gemeentelijk applicatielandschap door Common Ground gaan we daar pragmatisch mee om.</p> <p>De architectuurplaat van ons gemeentelijk applicatielandschap wordt actueel gehouden en in samenhang daarmee wordt de landelijke softwarecatalogus bijgehouden. Ook de technische infrastructuurplaat wordt actueel gehouden.</p> <p>De architectuurplaat wordt ingezet bij aanbestedingen, keuzes voor applicaties, informatiebeveiliging en privacy, IT-audit, en als communicatiemiddel om bestuur en management mee te nemen in de complexiteit van onze ICT en informatievoorziening.</p>
Periodiek analyseren van ons applicatielandschap	<p>We analyseren ons applicatielandschap jaarlijks om te voorkomen dat we blijven betalen voor niet meer gebruikte applicaties en het voorkomen van dubbele applicaties of systeemfuncties.</p>
Common Ground	<p>We houden ons op de hoogte van de landelijke Common Ground ontwikkelingen. We gaan jaarlijks na hoe de Common Ground ontwikkelingen passen in onze plannen. Bij aanbestedingen wordt Common Ground naar de toekomst wel meegenomen.</p>
Gebruiksvriendelijkheid van applicaties	<p>Gebruiksvriendelijkheid van applicaties is cruciaal voor een door gebruikers en teams geaccepteerde applicatie, en daarmee voor de kwaliteit van de in applicaties vastgelegde data. Dat heeft tot gevolg dat bij architectuurafwegingen bij aanschaf van applicaties gebruiksvriendelijkheid een stevig gewicht krijgt i.r.t. architectuureisen.</p>
Gebruik van applicaties	<p>Het gebruik van een applicatie is een structureel aandachtspunt voor teams, werkoverleggen en de ondersteuning naar teams door I-adviseurs en functioneel applicatiebeheerders.</p>

3.5.2 Informatie voldoende beveiligd en privacy geborgd

Informatiebeveiliging wordt thans strak gereguleerd door de Informatiebeveiligingsdienst (IBD) van VNG Realisatie. Gemeenten worden tegenwoordig ook verplicht om informatiebeveiliging bestuurlijk te verankeren. Om tot een sluitend informatiebeveiligingsbeleid te komen zijn de volgende stappen nodig, onder regie van een Chief Information Security Officer (CISO):

1. Informatiebeveiligingsbeleid actueel houden: dit is het gemeentelijk beleid t.a.v. informatieveiligheid. Dit document wordt opgesteld op basis van standaarddocumenten van KING/VNG (BIG) en dient vastgesteld te worden door het bestuur van de gemeente.
2. Periodiek een GAP-analyse uitvoeren: dit is het verschil bepalen tussen zaken die uit een risico-inventarisatie komen en de huidige gangbare beveiligingsmaatregelen en werkprocessen. Deze GAP-analyse wordt ook uitgevoerd door het houden van interviews met sleutelfiguren van de gemeente. De GAP-analyse wordt ook uitgevoerd op basis van standaarddocumenten van KING/VNG.
3. Informatiebeveiligingsplan actueel houden: dit is een set concrete acties die uitgevoerd worden om het beleid te implementeren en om maatregelen te nemen op de gedetecteerde risico's. Het informatiebeveiligingsplan is deels gebaseerd op de GAP-analyse.
4. Uitvoering van de maatregelen uit het informatiebeveiligingsplan.

Bij het opstellen van de informatiebeveiligingsrichtlijnen is de visie op bedrijfsvoering nog steeds van groot belang: informatieveiligheid bestaat namelijk enerzijds uit harde technische acties, maar voor het belangrijkste gedeelte uit “zachte” maatregelen, gericht op de cultuur en de mensen in de organisatie. Het geven van vrijheid en vertrouwen kan op gespannen voet staan met informatieveiligheid.

Vanaf 1 januari 2020 is de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) van kracht. De BIO vervangt de bestaande baselines informatieveiligheid voor Gemeenten, Rijk, Waterschappen en Provincies. Hiermee ontstaat één gezamenlijk normenkader voor informatiebeveiliging binnen de gehele overheid, gebaseerd op de internationaal erkende en actuele ISO-normatiek. Helder, actueel en veilig.

Op 25 mei 2016 is de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) in werking getreden. Deze Europese regelgeving verplicht gemeenten vanaf 25 mei 2018 tot een verzwaring van het huidige privacybeleid. De regels dwingen ons om goed na te denken over hoe we persoonsgegevens verwerken en beschermen. Als de Autoriteit Persoonsgegevens daarom vraagt, zijn we verplicht om verantwoording af te leggen. Zo moet de gemeente inzicht hebben in welke gegevensverzamelingen persoonsgegevens zijn opgenomen. Daarnaast moet de gemeente in sommige situaties kunnen aantonen dat klanten expliciet toestemming hebben gegeven voor het gebruik van persoonsgebonden gegevens. Hierbij speelt het juridische aspect van ‘doelbinding’ een rol.

Uitgangssituatie Midden-Groningen

Er is een voor onze gemeente een beveiligingsbeleid en uitvoeringsplan conform de Baseline Informatiebeveiliging Gemeente opgesteld. Er is ook een privacy beleid, - reglement en -verklaring opgesteld.

De gemeente heeft een gecombineerde functie informatiebeveiligingsfunctionaris (CISO), een privacy officer en een functionaris gegevensbescherming. Dit is een knelpunt om 2 redenen:

- er worden 3 rollen of taken in één functie gecombineerd, waarover de VNG adviseert deze te splitsen uit oogpunt van functiescheiding
- er is voor het totale taalveld informatiebeveiliging en privacy aanzienlijk meer werk dan in één fte valt uit te voeren.

Door dit knelpunt komen beide taakvelden niet optimaal uit de verf, waar dat wel noodzakelijk is. Nagegaan moet worden hoe deze taakvelden beter ingevuld kunnen worden.

De gemeente voldeed op 25 mei 2018 aan de wettelijke eisen bij de invoering van de AVG. De AVG is daarna in de organisatie ingevoerd.

In de huidige situatie is de organisatie nog zoekende hoe we in veel situaties met de AVG moeten omgaan. Medewerkers maken onbewust ‘privacyfouten’ waardoor (potentiële) datalekken kunnen ontstaan of gaan juist te strak met de regels om. Er is daarom meer concrete verduidelijking nodig.

Op technisch gebied worden we aangesloten op GGI-Veilig. GGI-Veilig is een door de VNG aanbestede landelijke voorziening waarmee de gemeente ondersteund wordt bij het verhogen van de digitale weerbaarheid en het veiliger maken van de ICT-infrastructuur. Via GGI-Veilig kunnen gemeenten actieve netwerk monitoring afnemen voor het bewaken van dataverkeer op het eigen bedrijfsnetwerk.

Richtlijnen en ambities informatiebeleid

Overgang naar de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) in 2020	Voor de overgang naar de BIO wordt nieuw beleid en een invoeringsplan opgesteld.
Functies informatiebeveiligingsfunctionaris (CISO), privacy officer en functionaris gegevensbescherming.	Voor de functies informatiebeveiligingsfunctionaris (CISO), privacy officer en functionaris gegevensbescherming wordt een voorstel gedaan hoe dit taakveld beter ingericht kan worden.
Ten aanzien van de AVG wil de gemeente kunnen werken vanuit 'de bedoeling' en niet vanuit 'de letter van de wet'.	We werken voor de AVG een praktisch toepassingskader uit, zodat teams en medewerkers aan de hand van concrete voorbeelden weten hoe ze met data en privacy moeten omgaan.
Bewustzijn informatiebeveiliging en privacy	Omdat informatieveiligheid en privacy ten dele technisch kunnen worden geborgd en afhankelijk is van menselijk handelen is bewustzijn op dit gebied erg belangrijk. Daarom wordt er regelmatig naar teams en via intranet aandacht aan beide onderwerpen besteed.
Ensia en auditlast	We onderzoeken hoe we de toenemende auditlast (Ensia, meerdere DigiD-audits, IT-audit) kunnen beperken door deze in onderlinge samenhang zo optimaal mogelijk in te vullen en/of hiervoor specifieke softwaretools in te zetten.

3.5.3 Digitale duurzaamheid

De Archiefwet en het Archiefbesluit stellen eisen aan de archivering van overheidsinformatie en deze eisen zijn van toepassing op alle informatie die nodig is of voortkomt uit taken/werkprocessen van de overheid. Het Archiefbesluit schrijft voor hoe overheidsorganisaties hun handelingen en bijbehorende transacties moeten archiveren. In sommige gevallen mag informatie al na een jaar vernietigd worden. In andere gevallen is sprake van eeuwige bewaring, waarbij het duurzaam bewaren (analoog of digitaal) van groot belang is.

Informatie hoort op zodanige wijze gearchiveerd te worden, dat de authenticiteit, toegankelijkheid en duurzaamheid hiervan geborgd blijft. Van oudsher worden originele documenten daarom gearchiveerd in een beveiligde archiefruimte met een vorm van klimaatbeheersing. Steeds meer documenten blijven echter digitaal. De applicaties waarin deze digitale archiefbescheiden worden opgeslagen (vaak een algemeen DMS (Document Management Systeem) of zaakstelsel, maar soms ook losse vakapplicaties of netwerkschijven) moeten daarom de functionaliteit hebben om opgeslagen bestanden authentiek, toegankelijk (afhankelijk van autorisaties) en duurzaam te bewaren en eventueel tijdig te vernietigen.

Voor de opslag van eeuwig te bewaren analoog archief worden archieven normaliter na 20 jaar overgedragen aan een regionaal archief/depot (er wordt overigens wel gewerkt aan een verkorting van deze periode). Voor digitale archiefbescheiden die voor eeuwige bewaring in aanmerking komen, wordt sinds enkele jaren gewerkt aan het opzetten van zogenaamde e-depots. Een e-depot kent verschillende functionaliteiten om de leesbaarheid en beschikbaarheid voor de lange termijn te garanderen, wat in een DMS/zaakstelsel niet mogelijk is.

E-depots vaak in regionaal verband opgepakt, maar steeds vaker wordt er ook voor gekozen om in de eigen gemeente een zelfde soort voorziening te implementeren, gekoppeld aan het DMS of zaakstelsel, voor de tussentijdse opslag van op enig moment over te dragen digitale archieven.

Aangezien veel gemeenten net een andere archiefindeling en metadatering kennen, zijn richtlijnen opgesteld om overdracht aan een e-depot te vergemakkelijken. Voor gemeenten zijn deze bevat in het Toepassingsprofiel Metadatering Lokale Overheden (TMLO).

Uitgangssituatie Midden-Groningen

Een deel van het digitale archief bevindt zich in het centrale zaakstelsel Inproces.

De vakapplicaties van Burgerzaken, Belastingen, BWRI, WMO, GKB en sociale teams slaan documenten op binnen de eigen applicatie-omgeving en niet in het zaakstelsel. Deze opslag voldoet daarmee formeel niet

aan de archiefwet, omdat vakapplicaties daar niet op gebouwd zijn. De Groninger Archieven waren afgelopen jaren niet zichtbaar actief in het ontwikkelen van een e-depot. Inmiddels is dat veranderd en bieden zij een e-depot voor (vervroegde) overbrenging en uitplaatsing op basis van toetreding tot de gemeenschappelijke regeling. De gemeente Groningen draagt komend jaar digitaal archiefmateriaal over naar de productieomgeving van dat e-depot. De Groninger Archieven willen graag met andere overheden in gesprek over de mogelijkheid van toetreding tot GR. Dit zou ook kunnen op basis van deeltaken. Ze onderzoeken of hier een geschikt GR-model voor te vinden is.

Richtlijnen en ambities informatiebeleid

Het werken met een e-depot in Midden-Groningen	De gemeente verkent de mogelijkheden om een e-depot te realiseren samen met de Groninger Archieven.
Het digitaal archief is ingericht op basis van TMLO	De gemeente gaat na hoe we naar de toekomst het toepassingsprofiel Metadatering Lokale Overheden (TMLO) kan toepassen op de relevante applicaties. We trekken daarbij waar mogelijk op met de Groninger Archieven.
Data in vakapplicaties	<p>Voor het bewaren van data en documenten in vakapplicaties die niet voldoen aan de archiefwet worden specifieke afspraken gemaakt om deze naar de toekomst digitaal duurzaam te maken en te houden gedurende de levenscyclus ervan.</p> <p>Wanneer een applicatie vervangen wordt door een nieuwe applicatie worden de data geconverteerd of gemigreerd naar de nieuwe applicatie of opgeslagen in een daarvoor geschikte alternatieve digitale omgeving. Daarbij wordt ook gekeken naar de digitale duurzaamheid ervan.</p> <p>Archivering en vernietiging van data en documenten wordt meegenomen in de gunningscriteria bij de aanbesteding van nieuwe applicaties.</p>

3.5.4 Het in control brengen of professionaliseren van het I&A-proces (de ICT-volwassenheid)

Het werkproces van I&A bestaat uit een groot aantal delen. Onderwerpen die in het geheel van I&A passen zijn beschikbaarheid van ICT diensten (Business continuïteit), compliance, gebruik van Service Levels (SLA's) naar eindgebruikers, governance, hulp voor eindgebruikers (helpdesk), Professionalisering ICT werkprocedures, Wijzigingsbeheer (change management).

De mate waarin al deze processen op een professionele wijze worden uitgevoerd bepaalt de ICT-Volwassenheid.

Uitgangssituatie Midden-Groningen

De basis dienstverlening van I&A lijkt van een redelijk goed niveau. In het Rekenkameronderzoek van 2017 gaf de klantorganisatie (toen nog de oude 3 gemeenten) een voldoende aan het geheel van de I&A-dienstverlening, met daarbij ook de nodige verbeterpunten.

Bij de enquête voor de landelijke ICT-benchmark in 2018 was een groot aantal vragen gewijd aan de ICT-Volwassenheid. We scoorden daar een 1,3 op een schaal van 4, waarbij de benchmarkgemeenten op 1,5 zaten, dus een klein stukje hoger. We spraken daar de ambitie uit binnen enkele jaren naar 2,4 te willen stijgen.

Sinds 2018 doet een auditbureau namens onze accountant een IT-Audit.

Hieruit blijkt dat de aan de ICT-organisatie gestelde eisen sinds vorig jaar aanzienlijk hoger zijn dan de 3 oude gemeenten gewend waren in de jaren voor de herindeling.

De eisen voor 2019 zijn weer verder uitgewerkt en daarmee hoger dan die van 2018.

In de managementletter van de accountant worden kritische opmerkingen gemaakt over logische toegangsbeveiliging, wijzigingsbeheer (changemanagement) en continuïteit/uitwijk.

De bevindingen van de accountant liggen daarmee deels in lijn met onze eigen bevindingen bij de ICT-benchmark.

Bij de IT-audit komt verder naar voren dat het eigenaarschap van processen, applicaties en data niet goed belegd is. Er is zo onvoldoende duidelijk wie er verantwoordelijkheid voor is en op de kwaliteit ervan kan worden aangesproken.

In samenhang hiermee werd in het Rekenkameronderzoek van 2017 het volgende geconstateerd:

‘In de huidige gemeenten is de samenwerking tussen de beleidsorganisatie en de I&A-organisatie onvoldoende bewust georganiseerd.’

Sindsdien zijn er op dit punt de nodige verbeteringen doorgevoerd:

- Elke I-adviseur voert accountgesprekken met de teams, adviseert over I-vraagstukken, ondersteunt projecten, begeleidt aanbestedingen.
- Bij nieuwe aanbestedingen en implementaties (zaaksysteem, regiesysteem personeels-salarissysteem, belastingsysteem) wordt meer dan voorheen in nauwe afstemming met de business een keuze gemaakt wie de kar trekt. Dat is niet automatisch een I-adviseur maar kan ook iemand uit de business of een externe consultant zijn. De I-adviseur blijft daardoor meer in zijn adviesrol zitten.

Bij het Inkooptraject van de Inkoop strategie is gebleken dat onze organisatie zwaarder moet inzetten op contractmanagement. Dat geldt ook voor de I&A-contracten. Tijdens de looptijd van het contract is er te weinig aandacht voor, hetgeen ook bij de Ensia-audit naar voren komt.

Samenvattend kan gesteld worden dat professionalisering op I&A-gebied veel omvat, en daarmee veel capaciteit en tijd vraagt. Wanneer we daar (te) zwaar op inzetten gaat dat ten koste van de ontwikkelingen t.b.v. dienstverlening, bedrijfsvoering en de teams. We zullen dus een goede balans moeten vinden tussen de professionalisering en de directe ondersteuning van de organisatie.

Richtlijnen en ambities informatiebeleid

Het eigenaarschap van processen, applicaties en data wordt goed belegd	Processen, systemen en data binnen de organisatie krijgen allemaal een eigenaar: hij/zij krijgt hiermee de verantwoordelijkheid voor o.a. de kwaliteit, betrouwbaarheid, veiligheid en compleetheid.
Verbeterpunten IT-audit opnemen in het jaarplan	De verbeterpunten van de jaarlijkse IT-audit opnemen in het jaarplan van de teams I&O en Automatisering en van de betreffende vakteams.
Risicomanagement inzetten bij de prioritering van uit te voeren verbeterpunten	Omdat er sprake is van een groot aantal onderwerpen waarop verbeteringen mogelijk zijn in de I&A-processen, en daarmee ook een grote belasting op de I&A-organisatie leggen, passen we daar risicomanagement op toe. We pakken de dingen op, waarvan we zelf de risico's zien. Daarbij kunnen we afwijken van door de accountant en IT-auditor gestelde eisen.
Effecten van het professionaliseren op de I&A-functie	De effecten van het professionaliseren op de I&A-functie worden uitgewerkt. In verband met de beperkte beschikbare middelen voor de vaste formatie gaan we dit oppakken d.m.v. projectfinanciering.

3.5.5 Inkoop en Aanbesteding van ICT

Als gevolg van de aanbestedingswet- en regelgeving moeten grote systemen periodiek worden aanbesteed.

Uitgangssituatie Midden-Groningen

Na de herindeling is een aantal grote softwarecontracten niet meer rechtmatig. Dit is een gevolg van de keuze voor de herindeling de grote systemen niet aan te besteden om een stabiele overgang van de ICT van de ICT te garanderen, en als gevolg van de grotere omvang van de nieuwe gemeente waardoor de contracten een grotere waarden omvatten.

De volgende grote systemen worden in deze fase en komende 2-3 jaren aanbesteed en daarna geïmplementeerd:

- Zaaksysteem
- Belastingsysteem
- Website
- Regiesysteem
- Burgerzakensysteem
- WMO-systeem
- Containermanagementsysteem
- Raadsinformatiesysteem

De organisatie moet daarom rekening houden met een behoorlijk beslag op middelen en extra menscapaciteit om deze systemen aan te besteden en te implementeren.

Midden-Groningen gaat mogelijk gebruik maken van een softwarebroker om gemakkelijker en goedkoper software te kunnen aanschaffen. We gaan na of dit kan door deel te nemen aan een landelijke aanbesteding van de VNG.

Richtlijnen en ambities informatiebeleid

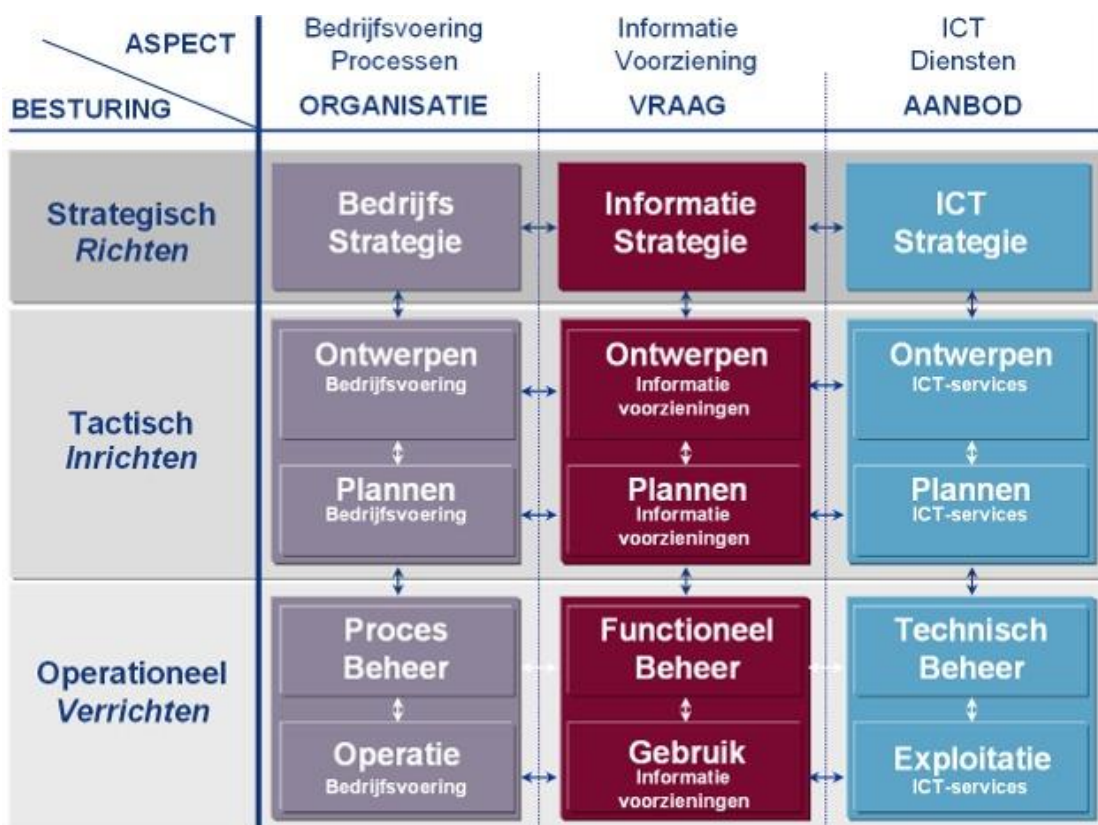
Aanbesteding en implementatie van de grote systemen	De betreffende systemen staan op de aanbestedingskalender 2019-2021. In de begrotingen van 2019-2022 moet rekening gehouden worden met de betreffende aanbestedings- en implementatiekosten.
Software inkopen via softwarebroker	We gaan na of we nieuwe software kunnen aankopen bij een softwarebroker, en of dit kan via de VNG.

3.6 Spoor 6 | Doorontwikkeling van de I&A-functie

3.6.1 Doorontwikkeling van de i-functie van een gemeente

Tot de informatie functie (i-functie) van een gemeente rekenen we alle activiteiten op het gebied van de informatievoorziening, van gegevensbeheer tot strategisch informatiebeleid. Alles om de informatievoorziening aan te laten sluiten bij de informatiebehoefte van de gebruikers en afnemers (inwoner, ondernemer, medewerker, bestuur, raad, etc.).

Hieronder illustreren we de verschillende taken die daarbij ingezet zouden kunnen worden aan de hand van het 9-vlaksmodel voor informatiemanagement (Maes, 2003). Dit figuur maakt duidelijk dat de I-functie bestaat uit strategische, tactische en operationele activiteiten, rondom de I-kolom van het model. De I-functie faciliteert bestuurlijke, primaire en ondersteunende processen in nauwe samenwerking met de 'business' (vraagzijde) en de 'techniek' (aanbodzijde).

Uitgangssituatie Midden-Groneen

Na de herindeling zijn de I&A-functies van de oude gemeenten één op één overgegaan. Er is sindsdien nog geen analyse of herijking geweest hoe het I&A-functiehuis naar de toekomst er uit zou moeten zien.

De volgende zaken moeten daarin in ieder geval worden meegenomen naar de toekomst:

- De taakverdeling en werkwijze bij systeembeheer en de helpdesk
- De formatie en taakverdeling van de functioneel applicatiebeheerders
- De invulling van de functie gegevensmanager
- Het oplossen van het knelpunt bij onderzoek en statistiek/data-analyse
- De rollen informatiebeveiligings-functionaris (CISO), privacy officer en functionaris gegevensbescherming moeten anders belegd worden in de functies

- De capaciteit en taakverdeling bij de adviseurs informatiemanagement
- De taakvelden changemanagement en contractmanagement, waaraan nu te weinig tijd wordt besteed.

Richtlijnen en ambities informatiebeleid

Funciehuis, taken en rollen van I&A	<p>Analyseer het funciehuis, taken en rollen van I&A in de teams Automatisering en I&O en kom met een advies voor aanpassing/verbetering. Maak daarbij onderscheid tussen wat nodig is op korte termijn in 2020 en de evaluatie van de startorganisatie in 2021.</p> <p>Stem bij de ontwikkeling van de helpdesk dit af met de de ontwikkeling van de algemene servicedesk (Project Van Binnen naar Binnen).</p> <p>Geef daarbij aan welke functies vast in de formatie moeten worden opgenomen en welke via projectfinanciering worden ingevuld.</p>
--	---

3.6.2 Cloudstrategie en automatiseringsplan

Steeds meer organisaties en ook gemeenten kiezen voor cloudoplossingen. Zowel voor kernapplicaties (sociale zaken, servicebus, salarissen, burgerzaken) als “standaard” kantoorautomatisering (Office). Als gevolg van verschuiving van een aantal applicaties naar de IT-omgeving van de leverancier (public cloud), verschuift het operationeel beheer hiervan (onderhouden en installeren updates etc.) ook daarnaartoe. Dit heeft als voordeel dat de tijd die automatisering anders voor dit type beheer (onderhouden pakketten en bijbehorende systemen) kwijt is, op andere vlakken kan worden ingezet. Een nadeel van cloud applicaties is dat het onderhouden van diverse koppelingen meer tijd (inregelen Firewall en verbindingen) kost en dat de complexiteit toeneemt. Ook zal steeds meer naar het beveiligingsaspect van dit soort koppelingen en oplossingen gekeken moeten worden. De gemeente blijft uiteindelijk zelf verantwoordelijk voor zijn data en het transport hiervan.

Het beheer van allerlei mogelijke koppelingen (met name het grijze vlak tussen de verschillende aanbieders) creëert een nieuwe wijze van beheer. Het belang van standaardisatie neemt ook alleen maar toe. De huidige IT-omgeving van de gemeente ondergaat steeds meer een transitie van een on-premise (apparatuur op eigen locatie) omgeving naar een hybride omgeving (on-premise en cloud). Het grootste voordeel hiervan is dat een hybride omgeving veel eenvoudiger toegang biedt tot de on-premise infrastructuur, zonder de noodzaak het publieke internet te gebruiken. Vertrouwen op het internet alleen lijkt een steeds groter risico te zijn, gezien de discussie over netneutraliteit en het groeiende aantal aanvallen door hackers.

Een hybride omgeving bestaat uit één of meerdere private clouds - met alle mogelijkheden die een cloud zou moeten bieden, zoals provisioning, gebruikersbeheer - die op eigen hardware draait. Dat kan zelf aangeschafte hardware zijn die in een datacenter wordt geplaatst en beheerd, of servers die bij een provider worden afgenomen. Daarnaast zijn ook een of meerdere public clouds actief in een hybrid cloud, zoals Amazon WEB Services of Microsoft Azure. Andere features die onderdeel zijn van het begrip hybrid cloud zijn mogelijkheden om workloads te verdelen, of het vermogen om applicaties en data te verplaatsen tussen private en public clouds.

Uitgangssituatie Midden-Groningen

In Midden-Groningen draaien inmiddels grote systemen in de cloud zoals het zaakstelsel, het burgerzakensysteem, het regiesysteem van de sociale teams, het beheersysteem openbare ruimte, het personeelssalarissysteem, het servicedesksysteem, de website. Het nieuwe belastingstelsel gaat ook in de cloud draaien.

Enkele leveranciers bieden hun systemen alleen nog in de cloud aan.

Bij aanbestedingen van nieuwe systemen of bij vervanging van systemen is de afgelopen jaren het uitgangspunt uit de I&A-visie van 2016 gehanteerd:

‘Bij gelijke geschiktheid krijgen clouddiensten de voorkeur boven systemen in eigen beheer voor de ondersteuning van belangrijke bedrijfsprocessen uit oogpunt van flexibiliteit, knowhow, kosten, beschikbaarheid van de ICT-voorzieningen. Een externe partij kan via de cloud namelijk gemakkelijker een hogere beschikbaarheid garanderen, is flexibeler in aanpassingen, en heeft door de schaalgrootte meer kennis in huis.’

Richtlijnen en ambities informatiebeleid

Cloud tenzij	Ga bij nieuwe systemen en vervanging van systemen uit van cloud, tenzij dat niet mogelijk is.
Uitwerking cloudstrategie	Stel een cloudstrategie op waarin de effecten op de informatie-architectuur (applicaties en koppelingen), ICT-infrastructuur, de I&A-beheerorganisatie en de kosten worden opgenomen en uitgewerkt. Kom daarbij tot een voorstel waarin een optimale inzet van private cloud, hybride cloud en public cloud wordt uitgewerkt.
Automatiseringsplan en planning	Stel een automatiseringsplan op waarin de consequenties van de I&A-visie en van de cloudstrategie op de technische infrastructuur in jaarschijven worden uitgewerkt.

3.7 Overige onderwerpen

3.7.1 Nationaal Programma Groningen

Het Nationaal Programma Groningen is in het leven geroepen om te werken aan een goede toekomst voor elke Groninger. Het NPG is een programma dat ruimte biedt om aan het lange termijnperspectief van deze regio te werken. Nieuw perspectief door te werken aan de verbetering van de welvaart van deze regio. Het gaat dan over economie, leefbaarheid, natuur en klimaat en sociale weerbaarheid en draagkracht.

Uitgangssituatie Midden-Groningen

In Midden-Groningen is een lokaal programma NPG samengesteld waarbinnen de onderwerpen Kracht & Trots, Natuur, Energie & Klimaat en Economie & Arbeidsmarkt worden uitgewerkt. Het programma heeft kaders uitgewerkt en gaat vervolgens een programmaplan opstellen.

Verkend is welke informatievraagstukken mogelijk aan de orde komen bij de uitvoering van het programma. Dat betreft:

1 Data-analyse en GIS

Met behulp van GIS is in de analysefase veel geïnventariseerd. Bij de kaderstelling is GIS toegepast waarmee op de kaart voor het programma relevante ruimtelijke en sociale informatie wordt gepresenteerd.

2 Monitoring en onderzoek

De verwachting is dat tijdens de loop van het programma de nodige indicatoren moeten worden bijgehouden, waarvoor onderzoek- en statistiekondersteuning nodig is.

3 Participatie

Onze inwoners krijgen een belangrijke rol bij de invulling van het programma. Participatie is daarmee een belangrijk hulpmiddel om de ideeën van onze inwoners mee te nemen. Nagegaan kan worden of E-participatie het NPG kan ondersteunen.

Richtlijnen en ambities informatiebeleid

GIS en data-analyse	We zetten GIS en data-analyse structureel in om het programma NPG van kwalitatief goede analyses te voorzien.
Monitoring en onderzoek	Zet waar nodig O&S-ondersteuning in voor het bijhouden van indicatoren en het verrichten van onderzoek.
E-participatie	Overweeg E-participatie in te zetten om de ideeën van onze inwoners mee te nemen.

3.7.2 Programma gevolgen gaswinning

Veel van onze inwoners hebben al lange tijd te maken met de negatieve gevolgen van gaswinning. Mensen hebben schade, woningen zijn al geïnspecteerd of mensen zitten al in een versterkingsprogramma. Gevoelens van onveiligheid en onzekerheid nemen toe. De enige manier om het gevoel van onveiligheid en het vertrouwen langzaam te herstellen is een heldere, voorspelbare en uitlegbare aanpak met ruimte voor regie van de inwoners.

Uitgangssituatie Midden-Groningen

Voor het programma is een plan van aanpak opgesteld voor de versterkingsopgave in Midden-Groningen. Verkend is welke informatievraagstukken mogelijk aan de orde komen bij de uitvoering van het programma. Bewoners hebben aangegeven behoefte te hebben aan een centrale digitale plek (website) waar informatie gerelateerd aan de versterking van hun woning opgezocht kan worden. Hiervoor is samenwerking met de ketenpartners nodig.

Richtlijnen en ambities informatiebeleid

Digitale informatie voor bewoners	Houd rekening met de ontwikkeling van Digitale informatie voor bewoners en de effecten hiervan op de gemeentelijke informatievoorziening
--	--

3.7.3 Energietransitie en duurzaamheidsmaatregelen

Op 28 juni 2019 heeft het kabinet het klimaatakkoord gepubliceerd. Het is de Nederlandse uitwerking van de internationale klimaatafspraken van Parijs (2015). Het ontwerp van het Klimaatakkoord uit december 2018 bevat een samenhangend pakket aan maatregelen dat moet resulteren in een CO₂-reductie van tenminste 49% in 2030 ten opzichte van het jaar 1990. Met het Nationaal Programma Regionale Energie Strategie (RES) worden de regio's ondersteund bij het maken van hun strategie. Denk aan kennis ontwikkelen en delen, data ondersteuning (analyses, rekenmethodieken etc.) of informatie over het Klimaatakkoord.

Het Activiteitenbesluit milieubeheer verplicht bedrijven en instellingen (Wet milieubeheer-inrichtingen) om energie te besparen. Per 1 juli 2019 is deze regelgeving veranderd. Naast de energiebesparingsplicht is er nu ook een informatieplicht energiebesparing. Deze geldt voor Wet milieubeheer-inrichtingen (Wm-inrichtingen) die per jaar vanaf 50.000 kWh elektriciteit of 25.000 m³ aardgas of een equivalent daarvan verbruiken. Met de informatieplicht willen het bedrijfsleven en de overheid energiebesparing versnellen. Zo krijgt ook de CO₂-reductie in Nederland een impuls. De gemeenteorganisatie moet gezien haar verbruik voldoen aan deze informatieplicht.

Uitgangssituatie Midden-Groningen

Meerdere teams binnen de gemeente ontplooiën initiatieven op het gebied van energietransitie en duurzaamheid. Denk hierbij aan het kiezen voor duurzame of energiebesparende alternatieven bij aanbestedingen of vervangingsaankopen of het aanpassen van werkprocessen om zo de belasting van het milieu te verminderen of de energierekeningen omlaag te brengen.

Om te kunnen voldoen aan deze informatieplicht moet de gemeente het huidige verbruik en het effect daarop van energiebesparingsmaatregelen nauwkeurig meten. Voor het beheren, borgen en presenteren van deze informatiestromen hebben de teams over het algemeen ondersteuning nodig door aanpassingen aan bestaande informatiesystemen of door nieuwe informatiesystemen. Een actueel voorbeeld is het traject voor de implementatie van een energiemonitoringsapplicatie voor gebouwenbeheer en IBOR.

Richtlijnen en ambities informatiebeleid

Regionale Energie Strategie (RES)	Vertaal de RES naar de lokaal benodigde informatievoorziening en data-verzameling.
Informatieplicht energiebesparing	Stel een plan op waarin de informatieplicht energiebesparing wordt uitgewerkt.

Hoofdstuk 4 De belangrijkste wetgeving voor lokale overheden

Op dit moment komen veel nieuwe ontwikkelingen, veranderingen en wijzigingen op de lokale overheden af. Een deel van die veranderingen heeft te maken met wetgeving. Onderstaand de belangrijkste wettelijke ontwikkelingen voor lokale overheden op het gebied van bedrijfsvoering en informatievoorziening.

4.1 Omgevingswet

De Omgevingswet wordt ingevoerd op 1 januari 2021. In totaal gaan 26 wetten uit het ruimtelijke domein over in 1 nieuwe wet, de Omgevingswet. De Wet vraagt van gemeenten dat zij de fysieke leefomgeving op een integrale manier benaderen en heeft tot doel om het omgevingsrecht voor de samenleving inzichtelijker te maken en besluitvorming sneller en beter te laten verlopen. De Omgevingswet is in maart 2016 aangenomen door de Eerste Kamer en gepubliceerd in het Staatsblad. De Invoeringswet Omgevingswet is in april 2019 aangenomen door de Tweede Kamer.

4.2 Voorbereiding Wet open overheid (Woo)

Op 19 april 2016 is de Wet open overheid (Woo) door de Tweede Kamer aangenomen. Als de wet ook door de Eerste Kamer komt, zal de Woo de Wob vervangen. Het doel is om overheden en semi-overheden transparanter te maken. Het voorstel verankert de toegang tot publieke informatie, het hergebruik van die informatie als rechten van burgers en het wordt moeilijker een informatieverzoek te weigeren. Daarnaast wordt actieve openbaarheid versterkt door het verplicht stellen van openbaarmaking uit eigen beweging van bepaalde categorieën informatie. Dit blijkt zowel voor de VNG als bij BZK een gevoelig onderwerp te zijn waar nog niet bekend is hoe dit uit zal pakken. Zie ook een artikel dat hierover gaat: Binnenlands Bestuur Digitaal: 'Wet open overheid nek omgedraaid'

In januari 2019 hebben de initiatiefnemers Snels en van Weyenberg een gewijzigde versie van het initiatiefwetsvoorstel ingediend bij de Tweede Kamer. Het voorstel is aangepast om tegemoet te komen aan kritiek over de uitvoerbaarheid en de kosten van het eerdere voorstel. In een eerste reactie heeft de VNG op hoofdlijnen positief gereageerd op het aangepaste wetsvoorstel. Naar verwachting vind de parlementaire behandeling in 2020 plaats.

4.3 Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)

Deze Europese regelgeving verplicht gemeenten vanaf 25 mei 2018 tot een verzwaring van het huidige privacybeleid. De regels dwingen om goed na te denken over hoe we persoonsgegevens verwerken en beschermen. Er wordt meer nadruk gelegd op de verantwoordelijkheid van organisaties zelf om de wet na te leven. Gemeenten moeten een functionaris gegevensbescherming hebben en moeten kunnen bewijzen dat zij doelbinding hebben voor de verwerking van persoonsgegevens van klanten dan wel expliciet toestemming hebben voor het gebruik van deze gegevens. De VNG heeft de belangrijkste acties voor gemeenten op een rij gezet.

4.4 Wet Digitale Overheid (WDO)

De Wet digitale overheid heeft als doel het regelen van het veilig en betrouwbaar kunnen inloggen voor Nederlandse burgers en bedrijven bij de (semi-)overheid. Met veilig en betrouwbaar inloggen wordt bedoeld dat burgers elektronische identificatiemiddelen (eID) krijgen met een hogere mate van betrouwbaarheid dan het huidige DigiD. Deze identificatiemiddelen geven publieke dienstverleners meer zekerheid over iemands identiteit. De wet stelt daarnaast open standaarden verplicht. Hiermee implementeert Nederland de EU richtlijn over toegankelijkheid van overheidswebsites en apps.

De wetgeving wordt in tranches tot stand gebracht. In juni 2018 heeft de ministerraad ingestemd met het wetsvoorstel digitale overheid. Het wetsvoorstel is nu in behandeling bij de Tweede Kamer. De wet digitale overheid zal naar verwachting worden gepubliceerd in het Staatsblad in 2020 en aansluitend gefaseerd in werking treden.

4.5 Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer

De huidige regeling in de Algemene wet Bestuursrecht (2004) bepaalt dat mailen met de overheid in beginsel niet mogelijk is, tenzij de overheid expliciet anders heeft besloten. Het ontwerpvoorstel draait dit nu om en de hoofdregel wordt dat digitaal verkeer met de overheid mogelijk is. Burgers en bedrijven krijgen met dit voorstel meer mogelijkheden om via digitale kanalen met de overheid in contact te treden waarbij de keuze tussen het volgen van de elektronische of de papieren weg blijft bestaan. In 2021 zal de Wet in werking treden. Het voorstel is in behandeling bij de Tweede Kamer.

4.6 Uitvoeringswet EU-verordening elektronische identiteiten en vertrouwensdiensten

De wet strekt tot uitvoering van de EU-verordening over het grensoverschrijdend gebruik van elektronische identificatiemiddelen en vertrouwensdiensten tussen de lidstaten van de Europese Unie. De voorgestelde uitvoeringswet bevat hiertoe wijzigingen van de Telecommunicatiewet, het Burgerlijk Wetboek, de Algemene wet bestuursrecht en verscheidene andere wetten. De wet is in 2017 ingegaan. Hieronder valt de eIDAS-verordening. Die stelt lidstaten verplicht de bij de Europese Commissie aangemelde elektronische identificatiemiddelen uit andere lidstaten per 18 september 2018 te accepteren.

4.7 Archiefwet

De Archiefwet schrijft voor dat de overheid haar informatie op een goede manier bewaart. Dat is van belang voor de bedrijfsvoering van de overheid zelf, maar ook voor publieke verantwoording, rechtsvinding en vanuit cultuur-historisch perspectief. Omdat de huidige wetgeving zich vooral op papier richt, wordt de Archiefwet aangepast aan digitale ontwikkelingen. Zo wordt voortaan zowel papieren als digitale overheidsinformatie duurzaam bewaard. De voorlopige tekst van de Archiefwet 2021 is bekend en er heeft een internetconsultatie tot 23 januari 2020 gelopen. De nieuwe archiefwet moet in 2021 ingaan.